

**EKİM 2016 - MART 2017 TARİHLERİ ARASINDA ANAYASA
MAHKEMESİ TARAFINDAN VERİLEN NORM DENETİMİ
KARARLARININ ÖZET BİLANÇOSU**

*(THE BRIEF STATEMENT OF THE JUDGEMENTS OF CONSTITUTIONALITY
REVIEW GIVEN BY CONSTITUTIONAL COURT OF TURKEY BETWEEN THE
DATES OF OCTOBER 2016 - MARCH 2017)*

Arş. Gör./Res. Asst. Pınar Dikmen*
Arş. Gör./Res. Asst. N. Betül Yağcı**
Arş. Gör./Res. Asst. Ömer E. Egeliği***
Arş. Gör./Res. Asst. Uğur Tabak****
Av./Atty. Abdurrahim Konukpay*****
Stj. Av./Intern Lawyer Egemen Esen*****

Türkiye Anayasa Mahkemesi'nin Mart 2016 – Ekim 2016 tarihleri arasında verdiği doksan sekiz norm denetimi kararı arasında, red kararları çoğunluğu oluşturmaktadır. İptal kararlarında ise itiraz edilen normlardan biri Anayasa'nın 2. maddesine (Cumhuriyetin Nitelikleri); biri Anayasa'nın 6. maddesine (Egemenlik); üçü ise Anayasa'nın 91. maddesine (Kanun Hükmünde Kararname Çıkarma Yetkisi Verme) aykırı bulunmuştur.

Among the ninety-eight Judgements of Constitutionality Review that are given by the Constitutional Court of Turkey, between the dates of October 2016 – March 2017, decisions of rejection constitute majority. In the annulment decisions, it is established that one norm is contrary to the Article 2 of the Constitution (Characteristics of the Republic); one of them is contrary to the Article 6 of the Constitution (Sovereignty) and three of them are contrary to the Article 91 of the Constitution (Authorization to Issue Decrees Having the Force of Law).

* Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı.

** Doğuş Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı.

*** Türk – Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı

**** Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı

***** İstanbul Barosu

***** İstanbul Barosu

I. SOYUT NORM DENETİMİ (İPTAL DAVASI)

1. KARAR TARİHİ: 12.10.2016 (ESAS SAYISI: 2016/166, KARAR SAYISI: 2016/159, R.G. TARİH-SAYISI: 4.11.2016-29878

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME ÇIKARMA YETKİSİ VERME (ANAYASA'NIN 91. MADDESİ), OLAĞANÜSTÜ HALLERLE İLGİLİ DÜZENLEME (ANAYASA'NIN 121. MADDESİ)

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Levent GÖK, Özgür ÖZEL ile birlikte 129 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin; 1. maddesinde yer alan "...ve bazı kurum ve kuruluşlara dair..." ibaresinin, 4. maddesinin (1), (2), (3), (4) ve (7) numaralı fıkralarının, 5., 6., 7., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36. ve 38. maddelerinin, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 11. ve 121. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

Dava dilekçesinde özetle, OHAL KHK'ları ile yapılması öngörülen işlemlerin tedbir niteliğinde olması gerektiği, tedbirin mahiyeti gereği geçici nitelik taşıdığı, ilan edilen OHAL ile amacın darbe girişimi nedeniyle bozulan kamu düzeninin etkili ve süratli bir biçimde yeniden tesisi iken dava konusu kuralların bu amacın ötesine geçerek ek bazı kurum ve kuruluşların teşkilatlanmasıyla ilgili düzenlemeler öngördüğü, bu nedenle dava konusu kuralların; olağanüstü hâlin gerekli kıldığı konularda çıkarılmış KHK olarak nitelendirilemeyecekleri ve yargı denetimine tabi oldukları belirtilerek anılan kuralların adil olması gereken hukuk düzenini zedelemeleri sebebiyle Anayasa'nın 2. maddesine; yasama organının sahip olduğu yetkinin yürütme organı tarafından kullanılmasına yol açtığından kuvvetler ayrılığı ilkesinin yer verildiği Başlangıç kısmına; yürütme organının, kaynağını Anayasa'dan almayan bir yasama yetkisi kullanarak dava konusu kuralları ihdas etmesi ve bu suretle yasama yetkisinin devredilmesi nedeniyle Anayasa'nın 6., 7. ve 8. maddelerine; Anayasa'ya aykırı bir düzenleme yapılmış olması sebebiyle Anayasa'nın bağlayıcılığını ve üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın 11. maddesine; olağanüstü hâlin gerekli kılmadığı bir konuda olağanüstü

hâl KHK'sı çıkarılmış olması nedeniyle Anayasa'nın 121. maddesine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, çağdaş hukuk sistemlerinde olağan hukuk kurallarıyla önlem alınamayan; iç karışıklık, ayaklanma, savaş tehlikesi, savaş hali, doğal afet, ekonomik bunalım gibi hallerde olağanüstü yönetim biçimlerinin benimsendiğini belirtmiştir. Kararda da vurgulandığı üzere; ivedi önlem ve karar almanın gereği olarak yürütme organının yetkileri artırılır. Bununla birlikte demokratik ülkelerde olağanüstü yönetim usulleri, hukuku dışlayan keyfi yönetim anlamına gelmez.

Anayasa Mahkemesi temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması rejimi çerçevesinde Anayasa madde 13 ve temel hak ve özgürlüklerinin kullanılmasının durdurulması çerçevesinde Anayasa madde 15 düzenlemelerini hatırlatmıştır. Bu madde uyarınca olağanüstü hâllerde temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının kısmen veya tamamen durdurulabilmesi veya bunlar için Anayasa'da öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilmesi mümkündür. Ancak madde 15'in sınırsız bir yetki tanımadığı, temel hak ve özgürlüklerin kısmen veya tamamen durdurulabilmesi veya bunlar için Anayasa'ya aykırı tedbirler alınabilmesinin kriterleri olduğu vurgulanmıştır. Buna göre sınırlandırma; milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklerle aykırı olmamalı, durumun gerektirdiği ölçüde olmalı ve 15. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hak ve özgürlüklere dokunmamalıdır.

Anayasa Mahkemesi idarenin her türlü eylem ve işlemlerinin yargı yoluna açık olmasının hukuk devletinin bir gereği olduğunu belirttikten sonra, temel hak ve özgürlüklerin daha fazla sınırlandırıldığı OHAL dönemlerinde çıkarılan OHAL KHK'larının da bir hukuk devletinde Anayasa'ya uygunluk denetimine tabi olması gerektiğinin söylenebileceğini ifade etmiştir. Mahkeme'ye göre bu durum, yargısal denetime istisna getiren anayasal hükümlerin varlığını ve uygulanmasını etkilemez. Örnek olarak ise Anayasa'da, 90. maddenin beşinci fıkrası, 125. maddenin ikinci fıkrası, 159. maddenin onuncu fıkrası gibi yargı denetimini kısıtlayan kimi istisnai maddeler işaret edilmiştir. Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi de bu kapsamdadır. Nitekim anılan cümlede yer alan "... olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz." hükmü ile olağanüstü dönem KHK'ları, Anayasa Mahkemesinin yargısal denetiminin dışında bırakılmıştır. Mahkeme Anayasa

madde 148 hükmünü değerlendirirken, Danışma Meclisi Komisyonu görüşmeleri sırasında Komisyon Başkanının ifadelerini dikkate alarak tarihsel yorum yapmıştır. Komisyon başkanının “*Biz diyoruz ki, bu tip kanun hükmündeki kararnameler, Anayasa Mahkemesinin denetimine tabi değildir...*” şeklindeki ifadeleri, kuralın gerekçesi mahiyetindeki açıklamalar olarak değerlendirilmiştir. Mahkeme'nin yorumuna göre, Anayasa koyucunun olağanüstü dönem KHK'larının yargı denetimi dışında bırakılmasını ve bu konuda sadece yasama meclisinin denetiminin varlığını amaçladığını ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın 121. ve 122. maddelerinde olağanüstü dönem KHK'larının Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün TBMM'nin onayına sunulması ve bunların TBMM'ce onaylanmasına ilişkin süre ve usulün TBMM İçtüzüğü'nde belirlenmesi öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesi bu usul uyarınca da denetleme yetkisinin TBMM'ye verildiğini vurgular. Ayrıca önüne gelen kuralın niteliğini belirleme yetkisine sahip olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede bir işlemin muhtevası esas alınarak maddi kritere veya işlemi tesis eden organ ve başvuru usuller esas alınarak şekli-organik kritere göre nitelendirilebilir. Kuralın niteliğini belirleme yetkisine sahip olsa da hangi kriter esas alınırsa alınsın yapılan nitelendirme ile Anayasa'nın çizdiği çerçevenin dışına çıkılamayacağından (Anayasa madde 148) OHAL KHK'larının şekil ve esas bakımında anayasaya uygunluk denetimi yapılamayacağını ifade eder.

Aynı zamanda geçmiş dönem içtihatlarında olağan dönem KHK'ları olarak görülerek anayasal denetime tabi tuttuğu OHAL KHK'larına ilişkin içtihatlarında geliştirdiği kriterlerden bahseder. Anayasa Mahkemesi, konuya ilişkin olarak geliştirdiği içtihadında maddi kriteri esas alarak, bir olağanüstü hâl KHK'sının gerçekten Anayasa'nın 121. maddesinde öngörülen KHK olup olmadığını belirlemek için yer, zaman ve konu bakımından inceleme yapmıştır. Yer, zaman, konu ölçütlerinin esas alınarak yapıldığı inceleme OHAL KHK'larının içeriğinin değerlendirilmesini gerektireceğinden, böyle bir değerlendirme de kuralın, esas bakımından Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılması sonucunu doğuracaktır. Mahkeme yer, zaman ve konu ölçütlerinin dikkate alınarak daha önce yaptığı değerlendirmelerin, yaptığı içtihat değişikliğiyle artık Anayasa'nın 148. Maddesinde öngörülen şekil ve esas bakımından denetim yasağını tamamen anlamsız ve işlevsiz hale getirdiği düşüncesindedir. Ayrıca OHAL KHK'larının Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenebilmesi için bu yöndeki bir anayasal yetkinin açıkça

tanınması gerektiğini belirtir. Anayasa madde 148. hükmü karşısında esasa geçilerek yargısal denetim yapılması mümkün değildir. Dava konusu kuralları da içeren söz konusu KHK, Anayasa'nın 121. maddesine dayanılarak olağanüstü hâlin geçerli olduğu dönem içerisinde çıkarılmış olan bir olağanüstü hâl KHK'sıdır. Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallara yönelik iptal taleplerinin yetkisizlik nedeniyle reddi gerekir.

2. KARAR TARİHİ: 12.10.2016 (ESAS SAYISI: 2016/167, KARAR SAYISI: 2016/160, R.G. TARİH-SAYISI: 4.11.2016-29878)

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME ÇIKARMA YETKİSİ VERME (ANAYASA'NIN 91. MADDESİ), OLAĞANÜSTÜ HALLERLE İLGİLİ DÜZENLEME (ANAYASA'NIN 121. MADDESİ)

İPTAL DAVASINI AÇAN: TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ÜYELERİ ENGİN ALTAY, LEVENT GÖK, ÖZGÜR ÖZEL İLE BİRLİKTE 122 MİLLETVEKİLİ

İPTAL DAVASININ KONUSU: 25.7.2016 tarihli ve 669 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin;

A- 1. maddesinde yer alan "...ve Milli Savunma Üniversitesinin kurulmasına ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi ..." ibaresinin, 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., 64., 65., 66., 67., 68., 69., 70., 71., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 86., 87., 88., 89., 90., 91., 92., 93., 94., 95., 96., 97., 98., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 106., 107., 108., 109., 110., 111., 112. ve 113. maddelerinin, 20. maddesiyle 26.10.1963 tarihli ve 357 sayılı Askeri Hakimler Kanunu'na eklenen geçici 13. maddenin, 105. maddesinin; (1) numaralı fıkrasının, (2) numaralı fıkrasının son cümlesinin,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 11., 91. ve 121. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir. Dava dilekçesinde özetle, OHAL KHK'ları ile yapılması öngörülen işlemlerin tedbir niteliğinde olması gerektiği, tedbirin mahiyeti gereği geçici nitelik taşıdığı, ilan edilen OHAL ile amacın darbe girişimi nedeniyle bozulan kamu düzeninin etkili ve süratli bir biçimde yeniden tesisi iken dava konusu kuralların bu amacın ötesine

geçerek ek bazı kurum ve kuruluşların teşkilatlanmasıyla ilgili düzenlemeler öngördüğü, bu nedenle dava konusu kuralların; olağanüstü hâlin gerekli kıldığı konularda çıkarılmış KHK olarak nitelendirilemeyecekleri ve yargı denetimine tabi oldukları belirtilerek anılan kuralların adil olması gereken hukuk düzenini zedelemeleri sebebiyle Anayasa'nın 2. maddesine; yasama organının sahip olduğu yetkinin yürütme organı tarafından kullanılmasına yol açtığından kuvvetler ayrılığı ilkesinin yer verildiği Başlangıç kısmına; yürütme organının, kaynağını Anayasa'dan almayan bir yasama yetkisi kullanarak dava konusu kuralları ihdas etmesi ve bu suretle yasama yetkisinin devredilmesi nedeniyle Anayasa'nın 6., 7. ve 8. maddelerine; Anayasa'ya aykırı bir düzenleme yapılmış olması sebebiyle Anayasa'nın bağlayıcılığını ve üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın 11. maddesine; olağanüstü hâlin gerekli kılmadığı bir konuda olağanüstü hâl KHK'sı çıkarılmış olması nedeniyle Anayasa'nın 121. maddesine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, çağdaş hukuk sistemlerinde olağan hukuk kurallarıyla önlem alınamayan; iç karışıklık, ayaklanma, savaş tehlikesi, savaş hali, doğal afet, ekonomik bunalım gibi hallerde olağanüstü yönetim biçimlerinin benimsendiğini belirtmiştir. Kararda da vurgulandığı üzere; ivedi önlem ve karar almanın gereği olarak yürütme organının yetkileri arttırılır. Bununla birlikte demokratik ülkelerde olağanüstü yönetim usulleri, hukuku dışlayan keyfi yönetim anlamına gelmez.

Anayasa Mahkemesi temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması rejimi çerçevesinde Anayasa madde 13 ve temel hak ve özgürlüklerinin kullanılmasının durdurulması çerçevesinde Anayasa madde 15 düzenlemelerini hatırlatmıştır. Bu madde uyarınca olağanüstü hâllerde temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının kısmen veya tamamen durdurulabilmesi veya bunlar için Anayasa'da öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilmesi mümkündür. Ancak madde 15'in sınırsız bir yetki tanımadığı, temel hak ve özgürlüklerin kısmen veya tamamen durdurulabilmesi veya bunlar için Anayasa'ya aykırı tedbirler alınabilmesinin kriterleri olduğu vurgulanmıştır. Buna göre sınırlandırma; milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklerle aykırı olmamalı, durumun gerektirdiği ölçüde olmalı ve 15. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hak ve özgürlüklere dokunmamalıdır.

Anayasa Mahkemesi idarenin her türlü eylem ve işlemlerinin yargı yoluna açık olmasının hukuk devletinin bir gereği olduğunu belirttiikten

sonra, temel hak ve özgürlüklerin daha fazla sınırlandırıldığı OHAL dönemlerinde çıkarılan OHAL KHK'larının da bir hukuk devletinde Anayasa'ya uygunluk denetimine tabi olması gerektiğinin söylenebileceğini ifade etmiştir. Mahkeme'ye göre bu durum, yargısal denetime istisna getiren anayasal hükümlerin varlığını ve uygulanmasını etkilemez. Örnek olarak ise Anayasa'da, 90. maddenin beşinci fıkrası, 125. maddenin ikinci fıkrası, 159. maddenin onuncu fıkrası gibi yargı denetimini kısıtlayan kimi istisnai maddeler işaret edilmiştir. Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi de bu kapsamdadır. Nitekim anılan cümlede yer alan "... olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz." hükmü ile olağanüstü dönem KHK'ları, Anayasa Mahkemesinin yargısal denetiminin dışında bırakılmıştır. Mahkeme Anayasa madde 148 hükmünü değerlendirirken, Danışma Meclisi Komisyonu görüşmeleri sırasında Komisyon Başkanının ifadelerini dikkate alarak tarihsel yorum yapmıştır. Komisyon başkanının "*Biz diyoruz ki, bu tip kanun hükmündeki kararnameler, Anayasa Mahkemesinin denetimine tabi değildir...*" şeklindeki ifadeleri, kuralın gerekçesi mahiyetindeki açıklamalar olarak değerlendirilmiştir. Mahkeme'nin yorumuna göre, Anayasa koyucunun olağanüstü dönem KHK'larının yargı denetimi dışında bırakılmasını ve bu konuda sadece yasama meclisinin denetiminin varlığını amaçladığını ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın 121. ve 122. maddelerinde olağanüstü dönem KHK'larının Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün TBMM'nin onayına sunulması ve bunların TBMM'ce onaylanmasına ilişkin süre ve usulün TBMM İçtüzüğü'nde belirlenmesi öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesi bu usul uyarınca da denetleme yetkisinin TBMM'ye verildiğini vurgular. Ayrıca önüne gelen kuralın niteliğini belirleme yetkisine sahip olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede bir işlemin muhtevası esas alınarak maddi kritere veya işlemi tesis eden organ ve başvuru usuller esas alınarak şekli-organik kritere göre nitelendirilebilir. Kuralın niteliğini belirleme yetkisine sahip olsa da hangi kriter esas alınırsa alınsın yapılan nitelendirme ile Anayasa'nın çizdiği çerçevenin dışına çıkılmayacağından (Anayasa madde 148) OHAL KHK'larının şekil ve esas bakımında anayasaya uygunluk denetimi yapılamayacağını ifade eder.

Aynı zamanda geçmiş dönem içtihatlarında olağan dönem KHK'ları olarak görülerek anayasal denetime tabi tuttuğu OHAL

KHK'larına ilişkin içtihatlarında geliştirdiği kriterlerden bahseder. Anayasa Mahkemesi, konuya ilişkin olarak geliştirdiği içtihadında maddi kriteri esas alarak, bir olağanüstü hâl KHK'sının gerçekten Anayasa'nın 121. maddesinde öngörülen KHK olup olmadığını belirlemek için yer, zaman ve konu bakımından inceleme yapmıştır. Yer, zaman, konu ölçütlerinin esas alınarak yapıldığı inceleme OHAL KHK'larının içeriğinin değerlendirilmesini gerektireceğinden, böyle bir değerlendirme de kuralların, esas bakımından Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılması sonucunu doğuracaktır. Mahkeme yer, zaman ve konu ölçütlerinin dikkate alınarak daha önce yaptığı değerlendirmelerin, yaptığı içtihat değişikliğiyle artık Anayasa'nın 148. Maddesinde öngörülen şekil ve esas bakımından denetim yasağını tamamen anlamsız ve işlevsiz hale getirdiği düşüncesindedir. Ayrıca OHAL KHK'larının Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenebilmesi için bu yöndeki bir anayasal yetkinin açıkça tanınması gerektiğini belirtir. Anayasa madde 148. hükmü karşısında esasa geçilerek yargısal denetim yapılması mümkün değildir. Dava konusu kuralları da içeren söz konusu KHK, Anayasa'nın 121. maddesine dayanılarak olağanüstü hâlin geçerli olduğu dönem içerisinde çıkarılmış olan bir olağanüstü hâl KHK'sıdır. Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallara yönelik iptal taleplerinin yetkisizlik nedeniyle reddi gerekir.

3. KARAR TARİHİ: 2.11.2016 (ESAS SAYISI: 2015/61, KARAR SAYISI: 2016/172, R.G. TARİH-SAYISI: 9.12.2016-29913)

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri M. Akif HAMZAÇEBİ, Engin ALTAY ve Levent GÖK ile birlikte 121 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 27.3.2015 tarihli ve 6639 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un bazı hükümlerinin Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 20., 22., 26., 28., 35., 36., 40., 46., 55., 70., 87., 90., 123., 125., 128., 130., 132., 138., 153., 161., 162. ve 172. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

Dava dilekçesinde, "...10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesi hükmüne tabi olmaksızın..." ibaresinin, Sağlık Bakanlığı bütçesinden Türkiye Yeşilay Vakfına aktarılacak kamu kaynağının amacına uygun kullanılıp kullanılmadığının denetim dışı bırakılmasının kamu yararıyla bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürül-

müştür. Anayasa Mahkemesi Türkiye Yeşilay Vakfı'nın diğer vakıflar gibi 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'na tabi olduğunu, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 33. maddesinde vakıfların denetimine ilişkin usul ve esasların düzenlendiğini vurgulamıştır. Dolayısıyla, Sağlık Bakanlığı bütçesinden Türkiye Yeşilay Vakfına aktarılması öngörülen ödeneğin amacına uygun şekilde kullanılıp kullanılmadığı Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün denetimine tabi olup kamu kaynağının denetim dışı kalması söz konusu değildir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kanun'un “*..takip eden yıllarda ise her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak...*” bölümünün, Sağlık Bakanlığı bütçesinden Türkiye Yeşilay Vakfına ödenek aktarılmasına ilişkin kuralın nitelik olarak Bütçe Kanunu'nda düzenlenmesi gerektiği, bu kapsamda 2016 ve sonraki yıllar için Bakanlık bütçesinden Türkiye Yeşilay Vakfına ödenek aktarılmasının bütçenin yıllık olması ilkesiyle bağdaşmadığı gibi parlamentonun bütçe yapma hakkının engellendiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 87., 161. ve 162. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın Bütçe Kanunu'na ilişkin hükümlerini değerlendirmiş ve 29.1.2014 tarihli, E:2013/66, K:2014/19 sayılı kararına da atıfta bulunarak, bir kuralın uygulanması sonucu gelir elde edilecek veya harcama yapılacak olmasının, o kuralın Bütçe Kanunu kapsamında yer alması zorunluluğunu doğurmayacağını vurgulamıştır. Bu çerçevede, kamu kurumlarının ödeneklerine ilişkin kurallarının kanun konusu yapılabilmesine bir engel bulunmamaktadır. Bu kapsamda, 2015 yılı için Sağlık Bakanlığı bütçesinden 15.000.000 TL tutarındaki ödeneğin amaçlarını gerçekleştirmek üzere Türkiye Yeşilay Vakfına aktarılması ve devam eden yıllarda değerlendirme oranında arttırılarak ödenek aktarımına devam edilmesini öngören kural Anayasa'nın bütçe ile ilgili kurallarına aykırı görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 87., 161. ve 162. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kanun'un 5. maddesiyle 2809 sayılı Yükseköğretim Teşkilatı Kanunu'na eklenen Ek 158. madde ile Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nin kurulmasına ilişkin kuralın çeşitli yönlerden anayasaya aykırılığı ileri sürülmüştür.

Dava konusu kuralda Mütevelli Heyeti adı altında yönetim organı kurulmasının üniversitenin bilimsel özerkliğini ortadan kaldırdığı, bu yetki üzerinden Sağlık Bakanlığı'na üniversiteyi dolaylı yoldan kontrol etme yetkisi tanındığı, Sağlık Bilimleri Üniversitesine diğer Devlet üniversitelerine nazaran özel bir statü verilmesinin mümkün olmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 130. ve 132. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesi, Anayasa madde 130/9 uyarınca yükseköğretim kurumlarının organlarını belirleme yetkisinin kanun koyucuya ait olduğunu ve Mütevelli Heyeti adı altında yeni bir yönetim organı öngörülmesinin kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında değerlendirileceğini belirtmiştir. Mahkemeye göre, Sağlık Bilimleri Üniversitesi için Mütevelli Heyeti adı altında yeni bir yönetim organı oluşturulması anılan üniversiteye özel bir statü verildiği anlamına gelmemektedir. Dava konusu kurallarda, Mütevelli Heyetinin, en az dört üye ile toplanıp salt çoğunlukla karar alacağı ve Mütevelli Heyetinin çalışma usul ve esaslarının, Mütevelli Heyetinin teklifi üzerine Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Bu hususlar Anayasa Mahkemesi tarafından, yükseköğretim kurumlarına ait organların çalışma düzenlerinin belirlenmesine yönelik olarak kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında görülmüştür. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 130. ve 132. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Anayasa Mahkemesi Mütevelli Heyetinin öngörülmesini yukarıda anılan gerekçelerle anayasaya aykırı bulmasa da Mütevelli Heyetinin yürütme organı temsilcilerinden oluşmasını anayasaya aykırı bulmuştur. Dava konusu kuralın ikinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri ile Mütevelli Heyetinin; Sağlık Bakanlığı Müsteşarı, Rektör, Sağlık Bakanının seçeceği iki üye ile YÖK tarafından seçilen profesör unvanına sahip bir üye olmak üzere toplam beş üyeden oluşacağı, Mütevelli Heyetine Sağlık Bakanlığı Müsteşarının, Müsteşarın katılmadığı toplantılara ise Rektörün başkanlık etmesi öngörülmüştür. Dava dilekçesinde ise dava konusu kuralın, Üniversitenin, Sağlık Bakanlığının kontrolüne geçmesine sebebiyet vereceği, bu durumun ise üniversite özerkliğiyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralların, Anayasa'nın 130. ve 132. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesi salt çoğunlukla karar alınabileceğine dikkat çekerek, merkezi idareyi temsil eden üyelerin karar alma süreçlerinde belirleyici olacaklarını ifade etmiştir. Merkezi idareye, üniversite üzerinde denetim ve gözetim yetkisini aşan nitelikte bir yetki

tanınması ise Anayasa'nın 130. maddesiyle güvence altına alınan bilimsel özerklik ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Açıklanan nedenlerle 2809 sayılı Kanun'un ek 158. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, Anayasa'nın 130. maddesine aykırıdır. İptali gerekir. Mütevelli heyetine kimin başkanlık edeceğine ilişkin ilgili kanunun ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinin artık uygulanma imkanı kalmadığından, 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptali gerekir.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nin Mütevelli Heyeti üyelerinin 4 yıllık görev süresini belirleyen kural yükseköğretim kurumlarına ait organların çalışma düzenlerinin belirlenmesine yönelik olup, kanun koyucunun takdir kapsamında değerlendirilmiştir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 130. ve 132. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Anayasa Mahkemesi Kanun'un Beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerini, Sağlık Bilimleri Üniversitesi ile Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bağlı eğitim ve araştırma hastanelerinin protokol yapmasına olanak sağlayan bir düzenleme olarak değerlendirmiştir. Kanun koyucu, Anayasa madde 130/9 uyarınca yükseköğretim kurumları ile kamu kurumları arasında işbirliğinin usul ve esasları hakkında takdir yetkisine sahiptir. Tıp eğitiminin bütünlüğünün bozulacağına ilişkin iddiaların incelenmesi yerindelik denetimi olacağından anayasallık denetimi kapsamının dışında görülmüştür. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 130. maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

Beşinci fıkranın üçüncü ve dördüncü cümleleri incelenirken Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne tahsis edilecek öğretim elemanı kadrolarının Mütevelli Heyeti tarafından belirlenmesi kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında değerlendirilmiştir. Dava dilekçesinde, öğretim elemanı kadrolarının belirlenmesinde yetkinin Sağlık Bakanlığının kontrolündeki Mütevelli Heyetine verilmesinin tıp eğitiminin Sağlık Bakanlığına devredilmesi anlamına geldiği ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesine göre Mütevelli Heyetinde Sağlık Bakanlığının belirleyici olmasını sağlayan kural iptal edildiğinden, böyle bir sakıncanın meydana gelmesi de söz konusu değildir. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 130. maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

Ardından Anayasa Mahkemesi, Altıncı fıkra ile Marmara Üniversitesi'ne tahsisli olan Haydarpaşa Kampüsü'nün yeni kurulacak olan üniversiteye kanun ile tahsis edilmesini değerlendirmiştir. Dava dilekçe-

sinde Marmara Üniversitesine tahsisli olan Haydarpaşa kampüsünün tahsis amacı ortadan kalkmadan veya tahsis amacı dışında kullanıldığı tespit edilmeden Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne tahsis edilmesinin kamu yararıyla bağdaşmadığı, niteliği itibarıyla idari işlem olan tahsis işleminin yargı yolunu kapatmak amacıyla kanun hükmüyle yapıldığı, Marmara Üniversitesinin uygun görüşü alınmadan ve yeni bina tahsis edilmeden yapılan devrin eğitim hizmetlerini engelleyeceği gerekçesiyle ilgili hükmün Anayasa'nın 2., 36., 123., 125. ve 130. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, yasamanın genelliği ilkesi çerçevesinde kanun koyucunun Anayasa'nın temel ilkelerine ve yasaklayıcı hükümlerine aykırı olmamak şartıyla her türlü düzenleme yapma yetkisine sahip olduğunu vurgulamıştır. Anayasa Mahkemesi kamu yararı kavramını değerlendirmiştir. Mahkeme'ye göre kamu yararı; bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yarardır. Kamu yararı düşüncesi olmaksızın, yalnız özel çıkarlar için veya yalnız belli kişilerin yararına olarak kanun hükmü konulamaz. Mahkemeye göre bu ayırksız haller dışında hangi araç ve yöntemlerle kamu yararının sağlanacağı siyasi tercih sorunudur ve kanun koyucunun takdirindedir. Kamu yararına aykırı bir tahsis ihdas edildiği söylenemez. Mahkeme'ye göre kamu yararı dışında bir amaç gözettiği saptanamayan ve kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalan kuralın hukuk devletine aykırılık taşıdığı düşünülemez.

Söz konusu taşınmazların tahsisine ilişkin Anayasa'da düzenleme bulunmadığı gerekçesiyle kanun koyucu anayasal sınırlar içinde kalarak, kamu yararı ve hizmetin gereklerini dikkate almak koşuluyla kamu mallarının tahsisine ilişkin kuralları belirleme yetkisine sahip olduğu vurgulanmıştır. Buna göre Anayasa Mahkemesi, yasamanın genelliği ilkesi çerçevesinde tahsis işleminin kanunla da yapılabileceği düşüncesindedir. Tahsis işlemi kanunla yapıldığından hukuka uygunluğunu denetlemek, anayasa aykırılık sorunu bağlamında Anayasa Mahkemesine aittir. Dolayısıyla kanunla yapılan tahsis işleminin hak arama hürriyetini ortadan kaldırdığı iddiaları isabetsiz bulunmuştur. Kuralın Anayasa'nın 123., 125. ve 130. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, dava konusu Kanun'un 18. maddesiyle 6446 Sayılı Kanun'a eklenen Geçici 18. maddeye ilişkin anayasaya aykırılık iddialarını incelemiştir. İlgili maddeye göre; 1/1/2016 tarihine kadar, teknik ve teknik olmayan kayıplarının oranı ülke ortalamasının üzerinde olan dağıtım bölgelerinde, diğer dağıtım bölgelerinden farklı düzenlemeler yapılmasına ilişkin EPDK yetkili kılınmıştır.

Anayasa Mahkemesi kayıp kaçak elektrik tanımını yaparak bazı bölgelerde kayıp kaçak kullanımının diğer bölgelere nazaran daha fazla olduğunu vurgulamıştır. Teknik ve teknik olmayan kayıp şeklinde ifade edilen “*kayıp-kaçak elektrik*”, dağıtım sistemine giren toplam enerji ile tüketicilere fatura edilen enerji arasındaki fark şeklinde tanımlanmaktadır. Mahkeme'ye göre dava konusu kuralla sosyoekonomik şartlar ve tüketici alışkanlıkları gözetilerek gerekli tedbirleri alma konusunda EPDK yetkili kılınmıştır ve söz konusu kural kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında görülmüştür. Kayıp kaçak oranlarını belirleme yetkisi veren kural ve diğer bölgelere nazaran daha fazla kayıp kaçak kullanımının olduğu bölgelere ilişkin farklı düzenlemeler yapma kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında olup hukuk devleti ilkesine aykırı görülmemiştir. Anayasa'nın 48. ve 167. maddeleri gereği Devlet elektrik enerjisinin kaliteli, sürekli, kesintisiz, düşük maliyetli sunulmasını sağlamakla yükümlüdür. Kayıp kaçak oranları değerlendirilirken bir önceki yıl gerçekleştirmelerinin de dikkate alınacağı vurgulanarak EPDK'nın belirsiz bir yetkiye sahip olmadığı belirtilmiştir. Aynı zamanda EPDK'nın işlemleri de Anayasa madde 125 uyarınca yargı denetimine tabidir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2., 48. ve 167. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Ardından Anayasa Mahkemesi dava konusu Kanun'un 22. Maddesiyle 638 Sayılı KHK'ya eklenen Geçici 13. maddenin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “*..Bakanlık Merkez Teşkilatı ile Spor Genel Müdürlüğü ve...*” ibaresine ilişkin anayasaya aykırılık iddiasını incelemiştir.

Dava konusu kuralla, Gençlik ve Spor Bakanlığı merkez teşkilatı ile Bakanlığın bağlı kuruluşu olan Spor Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatında yer alan bazı kadrolarda görev yapanların, görevlerinin hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona ermesi öngörülmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin gereklerinden olan hukuki güvenlik ilkesi, normların öngörülebilir olmasını, birey-

lerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin bu güveni zedeleyici eylem ve işlemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Bu saptamayı yaptıktan sonra Mahkeme, kamu personelinin haklı neden bulunmaksızın görevlerine son verilememesini, hukuki güvenlik ilkesinin bir gereği olarak açıklar. Kamu görevlilerinin görevden alınmaları veya başka göreve atanmaları kural olarak idari işlemle olmakla beraber, hukuki ve fiili zorunlulukların bulunması halinde bu hususlarda yasal düzenlemelerin yapılabileceğini açıklar. Mahkeme'ye göre ilgililerin kazanılmış haklarını koruyan düzenlemeler hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmeyecektir. Örnek olarak kamu kurumunun yeniden teşkilatlandırılması durumunda kamu görevlilerinin görevlerine son verilerek başka kadrolara atanmaları verilmiştir. Bu husus kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında görülmektedir.

6639 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle 638 sayılı KHK'ya eklenen geçici 12. maddede, Gençlik ve Spor Bakanlığının bağlı kuruluşu olan Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait Bölge Müdürlüklerinin kapatılması öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesi ise Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü teşkilatında yapılan değişikliklerin, Gençlik ve Spor Bakanlığı merkez teşkilatı ile Spor Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatında yer alan bazı kadrolarda bulunanların görevlerinin sona ermesini gerektiren hukukî ve fiilî zorunluluk olarak değerlendirilemeyeceğini belirtmiştir. Bu nedenle de kamu görevlilerinin başka kadroya atanması sonucunu doğuran dava konusu kuralı, hukuk güvenliği ilkesiyle çelişir bulmuştur. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Anayasa Mahkemesi dava konusu Kanun'un 23. maddesiyle 375 Sayılı KHK'ya eklenen Ek 18. maddenin anayasa aykırılık iddiasını incelemiştir.

Anayasa Mahkemesi hukuk güvenliği ilkesi yönünden yaptığı incelemede idarenin, yönetici kadro veya pozisyonlarına atadığı kişileri meslek hayatları boyunca bu kadrolarda çalıştırma gibi bir zorunluluğu bulunmadığını vurgulamıştır. Dolayısıyla, yönetici kadro veya pozisyonunda görev yapmakta iken görev süresi dolan veya görevden alınan kamu görevlilerinin atanacakları kadroları belirleyen dava konusu kuralın kazanılmış hak veya genel olarak hukuk güvenliği ilkesini ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Yönetici kadroların idari bir işlemle görevden alınması veya görev süresinin sona ermesi durumunda atanacağı pozisyonlar düzenlenmektedir. Anayasa Mahkemesi, Anayasa madde 125'e göre söz konusu idari işleme karşı yargı yolunun açık olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla dava konusu kuralın doğrudan uygulanma kabiliyetinin bulunmadığına dikkat çekilmiştir. Kuralların uygulanabilmesi için idarenin kamu görevlileri hakkında işlem tesis etmesi gerekmektedir. Anayasa'nın 125. maddesi uyarınca kural olarak tüm idari işlemlerde olduğu gibi anılan idari işlemler yönünden de kişilerin yargı mercilerine başvurması mümkün olduğundan kuralın hak arama özgürlüğünü zedeleyen bir yönü bulunmamıştır.

Anayasa Mahkemesi Ek 18. Maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendinin incelenmesi sırasında bir önceki başlıkta yaptığı açıklamalara atıfta bulunarak; kanun koyucunun, kamu yararı ve hizmetin gereklerini dikkate alarak kamu görevlilerinin statüsünde, unvanlarında, görev ve yetkilerinde değişiklikler yapabileceği gibi bu statüye atanma koşullarında da değişiklikler yapabileceğini vurgulamıştır. Aynı zamanda en az 3 yıl görev yaparak yönetici kadro veya pozisyonunda yetkinlik kazanarak meslek kadrolarına atanan kamu görevlileri ile özel bir yarışma sınavını kazanarak, belli bir eğitim ve yeterlilik sürecini başarıyla tamamladıktan sonra atanmaya hak kazananların aynı hukuksal konumda bulunmadıklarını belirterek eşitlik karşılaştırması yapmamıştır. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı görülmemiştir.

Anayasa Mahkemesi tarafından kanun koyucunun, kamu hizmetinin gerekleri yönünden ve kamu yararı amacıyla yeni kadrolar ihdas edebileceği gibi mevcut bazı kadroları birleştirebileceği ya da kaldırabileceği vurgulanmıştır. Bu hususlar açıkça kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında görülerek anayasaya aykırılık iddiaları reddedilmiştir.

Mahkeme'ye göre, yönetici kadro veya pozisyonunda görev yapmakta iken görevden alınan veya görev süresi sona eren kamu görevlilerinin, belli şartlar altında eski görevine ait mali haklardan iki yıl süreyle daha yararlandırılması, şartları taşımayan kamu görevlilerinin ise bu haklardan yararlandırılmaması Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında görülmüştür. Dava konusu kuralda kazanılmış hak ilkesini ihlal eden bir yönün bulunmadığına yönelik saptama yapılmıştır.

Akabinde Anayasa Mahkemesi, dava konusu Kanun'un 24. maddesiyle ilgili anayasaya aykırılık iddialarını incelemiştir.

375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesiyle, kamu personeli için kurumsal ek ödemelerden kaynaklanan farklılıkların giderilmesi amacıyla tüm kurumsal ek ödemeler kaldırılarak tek bir ek ödeme sistemi getirilmiştir. KHK'ya ek (I) sayılı cetvelde de ek ödeme yapılacak kamu görevlilerinin kadro ve görev unvanları ile ek ödeme oranları gösterilmiştir.

Anayasa Mahkemesi dava konusu kanun'un 24. maddesini ilk olarak; il özel idaresi genel sekreteri ile yardımcılarının, 375 sayılı KHK'nın (I) sayılı cetveli yerine eşdeğer görev olduğu ileri sürülen bakanlık müstakil daire başkanları ile bakanlık daire başkanlarının yer aldığı (II) sayılı cetvelde yer alması gerektiği hususuna ilişkin anayasaya aykırılık iddialarını incelemiştir. Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen "kanun önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusu olduğu vurgulanmıştır. Dolayısıyla, il özel idaresi genel sekreteri ve yardımcılarının, bakanlık müstakil daire başkanı ile bakanlık daire başkanlarından farklı bir hukuki konumda bulunmaları nedeniyle farklı kurallara tabi tutulmalarında Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik ilkesine aykırı bir durum görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 2., 10., 55. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

Anayasa Mahkemesi dava konusu kanun'un 24. maddesini ikinci olarak; il nüfus ve vatandaşlık müdürünün, 375 sayılı KHK'nın (I) sayılı cetveli yerine eşdeğer görev olduğu ileri sürülen bakanlık il müdürlerinin yer aldığı (II) sayılı cetvelde yer alması gerektiği hususuna ilişkin anayasaya aykırılık iddialarını incelemiştir. Bakanlık il müdürleri ile il nüfus ve vatandaşlık müdürlerinin mevzuat dolayısıyla yerine getirdikleri görevlerin tanımı yapılmıştır. Dolayısıyla farklı hukuki konumda bulduklarından farklı muameleye tabi tutulmalarında Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik ilkesine aykırı bir durum görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2., 10., 55. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Anayasa Mahkemesi dava konusu Kanun'un 28. maddesiyle 2942 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine "...raylı taşıma sistemleri..." ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen "...ile tünel..." ibaresine ilişkin anayasa aykırılık iddialarını incelemiştir.

2942 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ikinci fıkrasının dava konusu ibarenin de bulunduğu birinci cümlesinde, maliklerinin mülkiyet hakkının kullanılmasının engellenmemesi, can ve mal güvenliği bakımından gerekli önlemlerin alınması kaydıyla, kamu yararına dayalı olarak taşınmazların üstünde teleferik ve benzeri ulaşım hatları ile her türlü köprü, taşınmazların altında metro ve benzeri raylı taşıma sistemleri ile tünel yapılabileceği hüküm altına alınmaktadır. Dava konusu kural, cümlede yer alan “*ile tünel*” ibaresidir.

Anayasa Mahkemesi AY m. 35 uyarınca mülkiyet hakkının sınırsız bir hak olmadığını kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilmesini vurgulamaktadır. Sınırlandırma demokratik toplum gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olmalıdır. Kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesi bakımından tünel gibi yatırımların yapılmasında kamu yararı bulunduğu hususunda tereddüt bulunmayacağını ifade eder. Bu bağlamda, taşınmazın altında tünel yapılması suretiyle mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin ölçülülüğünden söz edilebilmesi için malike ekonomik kayıpları karşılığında uygun bir tazminatın ödenmesi gerekmektedir. Dava konusu kuralda taşınmaz sahiplerinin değer kayıpları dikkate alınarak tazminat ödenmesine engel herhangi bir durum bulunmadığına dikkat çekilerek, ölçüsüz bir müdahalenin söz konusu olmadığı ifade edilmiştir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Anayasa Mahkemesi dava konusu Kanun'un 32. maddesiyle 5809 Sayılı Kanun'un yeniden düzenlenen 51. maddesinin “*ilgili mevzuat*” ibareleri ile (13) numaralı fıkrasına ilişkin anayasaya aykırılık iddialarını incelemiştir.

Dava dilekçesinde özetle, Anayasa'nın 20. maddesine göre, kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği, dava konusu “*ilgili mevzuat*” ibaresinin ise belirsiz olduğu, haberleşmeye taraf olanların rızası olmadan dinlenmesine, kaydedilmesine, saklanmasına olanak tanındığı, bu durumun ise özel hayatın gizliliğine orantısız ve keyfi şekilde müdahalede bulunulmasına sebebiyet verdiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 13. ve 20. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi Anayasa m. 2'de yer alan hukuk devleti ilkesinin gereklerinden birinin belirlilik ilkesi olduğunu belirterek, söz konusu ilkenin geniş anlamda hukuki belirliliği ifade ettiğini açıklar.

Dava konusu kuralda yer alan “*ilgili mevzuat*” kavramının, elektronik haberleşmenin dinlenmesi, kaydedilmesi, saklanması, kesilmesi ve takip edilmesiyle ilgili yasal düzenlemeleri ifade ettiğinden bahisle, dava konusu kuralda, kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenlenmesini öngören Anayasa’nın 20. maddesine aykırı bir yön bulunmamıştır.

Diğer taraftan, dava konusu kuralla, konuyla ilgili kanunlarda haberleşmeye ilişkin kişisel verilerin işlenmesine olanak tanınmakla birlikte bu konuda kanun koyucunun sınırsız bir takdir yetkisi bulunmadığı vurgulanmıştır. Nitekim, 5809 sayılı Kanun’un 51. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, kişisel verilerin işlenmesinde belirtilen ilkelere uyulması gerektiği ifade edilmiştir. Mahkeme’ye göre ilgili mevzuatın sınırsız takdir hakkı verdiği söylenemez. Aynı zamanda kişisel verilerin saklanılmasını isteme hakkına yönelen ölçüsüz ve hakkın özünü zedeleyen bir müdahale de mevcut değildir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 2., 13. ve 20. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, dava konusu kanunla yeniden düzenlenen 5809 sayılı kanunun 13 numaralı fıkrasına ilişkin anayasaya aykırılık iddialarını değerlendirmiştir.

Dava dilekçesinde özetle, Anayasa Mahkemesinin 9.4.2014 tarihli ve E.2013/122, K.2014/74 sayılı kararıyla, BTK’ya elektronik haberleşme sektörüyle ilgili kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğin korunmasına yönelik usul ve esasları belirleme yetkisi verilmesinin Anayasa’ya aykırı olduğuna karar verilmesine karşın anılan kararın görmezden gelinerek dava konusu kuralla yetkinin yeniden BTK’ya verildiği belirtilerek kuralın, Anayasa’nın 2. ve 153. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu kural ilgisi nedeniyle Anayasa’nın 7. Maddesi yönünden de incelenmiştir. Anayasa Mahkemesi; kanun koyucunun, yasa yapma yetkisinin genelliği ilkesi uyarınca, bir konuyu doğrudan kanunla düzenleyebileceği gibi bu hususta düzenleme yapma yetkisini yürütme organına da bırakabileceğini belirtir. Yürütmenin türevselliği ilkesi gereğince de yürütme organının bir konuda düzenleme yapabilmesi için yasa organı tarafından yetkilendirilmesi gerektiği vurgulanır. Anayasa koyucunun açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda, yasa organının temel kuralları saptadıktan sonra, uzmanlık ve idare tekni-

ğine ilişkin hususları yürütmeye bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz.

Anayasa Mahkemesi dava dilekçesinde de belirtilen kararında, elektronik haberleşme sektörüyle ilgili kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğinin korunmasına yönelik usul ve esasların belirlenmesi konusunda BTK'ya doğrudan ve ilk elden düzenleyici işlem yapma yetkisi verilmesinin Anayasa'nın 20. maddesine aykırı olduğuna karar vermiştir. Buna göre, elektronik haberleşme sektörüyle ilgili kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasına yönelik temel kuralların kanunla düzenlenmesi zorunludur. Anayasa Mahkemesi'ne göre, Kanun'un yeniden düzenlenen 51. maddesinde, kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğinin korunmasına ilişkin kurallar herhangi bir duraksamaya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir şekilde düzenlenerek konuya ilişkin temel kurallar belirlenmiştir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince karara ilişkin iptal hükümlerinin, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

4. KARAR TARİHİ: 2.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/172, KARAR SAYISI: 2016/165, R.G. TARİH-SAYISI: 8.11.2016-29882)

GÖREV VE YETKİLERİ (ANAYASA'NIN 148. MADDESİ)

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Levent GÖK, Özgür ÖZEL ile birlikte 123 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 15.8.2016 tarihli ve 671 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin; 2., 5., 7., 8., 9., 10., 11., 15., 16., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 28., 29. ve 30. maddelerinin, 26. maddesiyle 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanunu'nun ek 24. maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkrada yer alan "...aranmaksızın..." ve "...ve mülahakat..." ibarelerinin, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 11., 91. ve 121. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

Dava dilekçesinde özetle, OHAL KHK'ları ile yapılması öngörülen işlemlerin tedbir niteliğinde olması gerektiği, tedbirin mahiyeti gere-

ği geçiçi nitelik taşıdığı, ilan edilen OHAL ile amacın darbe girişimi nedeniyle bozulan kamu düzeninin etkili ve süratli bir biçimde yeniden tesisi iken dava konusu kuralların bu amacın ötesine geçerek ek bazı kurum ve kuruluşların teşkilatlanmasıyla ilgili düzenlemeler öngördüğü, bu nedenle dava konusu kuralların; olağanüstü hâlin gerekli kıldığı konularda çıkarılmış KHK olarak nitelendirilemeyecekleri ve yargı denetimine tabi oldukları belirtilerek anılan kuralların adil olması gereken hukuk düzenini zedelemeleri sebebiyle Anayasa'nın 2. maddesine; yasama organının sahip olduğu yetkinin yürütme organı tarafından kullanılmasına yol açtığından kuvvetler ayrılığı ilkesinin yer verildiği Başlangıç kısmına; yürütme organının, kaynağını Anayasa'dan almayan bir yasama yetkisi kullanarak dava konusu kuralları ihdas etmesi ve bu

suretle yasama yetkisinin devredilmesi nedeniyle Anayasa'nın 6., 7. ve 8. maddelerine; Anayasa'ya aykırı bir düzenleme yapılmış olması sebebiyle Anayasa'nın bağlayıcılığını ve üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın 11. maddesine; olağanüstü hâlin gerekli kılmadığı bir konuda olağanüstü hâl KHK'sı çıkarılmış olması nedeniyle Anayasa'nın 121. maddesine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması rejimi çerçevesinde Anayasa madde 13 ve temel hak ve özgürlüklerinin kullanılmasının durdurulması çerçevesinde Anayasa madde 15 düzenlemelerini hatırlatmıştır. Bu madde uyarınca olağanüstü hâllerde temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının kısmen veya tamamen durdurulabilmesi veya bunlar için Anayasa'da öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilmesi mümkündür. Ancak madde 15'in sınırsız bir yetki tanımadığı, temel hak ve özgürlüklerin kısmen veya tamamen durdurulabilmesi veya bunlar için Anayasa'ya aykırı tedbirler alınabilmesinin kriterleri olduğu vurgulanmıştır. Buna göre sınırlandırma; milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklerle aykırı olmamalı, durumun gerektirdiği ölçüde olmalı ve 15. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hak ve özgürlüklere dokunmamalıdır.

Anayasa Mahkemesi idarenin her türlü eylem ve işlemlerinin yargı yoluna açık olmasının hukuk devletinin bir gereği olduğunu belirttikten sonra, temel hak ve özgürlüklerin daha fazla sınırlandırıldığı OHAL dönemlerinde çıkarılan OHAL KHK'larının da bir hukuk devletinde Anayasa'ya uygunluk denetimine tabi olması gerektiğinin söylenebileceğini ifade etmiştir. Mahkeme'ye göre bu durum, yargısal denetime istisna

getiren anayasal hükümlerin varlığını ve uygulanmasını etkilemez. Örnek olarak ise Anayasa'da, 90. maddenin beşinci fıkrası, 125. maddenin ikinci fıkrası, 159. maddenin onuncu fıkrası gibi yargı denetimini kısıtlayan kimi istisnai maddeler işaret edilmiştir. Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi de bu kapsamdadır. Nitekim anılan cümlede yer alan "... olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz." hükmü ile olağanüstü dönem KHK'ları, Anayasa Mahkemesinin yargısal denetiminin dışında bırakılmıştır. Mahkeme Anayasa madde 148 hükmünü değerlendirirken, Danışma Meclisi Komisyonu görüşmeleri sırasında Komisyon Başkanının ifadelerini dikkate alarak tarihsel yorum yapmıştır. Komisyon başkanının "Biz diyoruz ki, bu tip kanun hükmündeki kararnameler, Anayasa Mahkemesinin denetimine tabi değildir..." şeklindeki ifadeleri, kuralın gerekçesi mahiyetindeki açıklamalar olarak değerlendirilmiştir. Mahkeme'nin yorumuna göre, Anayasa koyucunun olağanüstü dönem KHK'larının yargı denetimi dışında bırakılmasını ve bu konuda sadece yasama meclisinin denetiminin varlığını amaçladığını ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın 121. ve 122. maddelerinde olağanüstü dönem KHK'larının Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün TBMM'nin onayına sunulması ve bunların TBMM'ce onaylanmasına ilişkin süre ve usulün TBMM İçtüzüğü'nde belirlenmesi öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesi bu usul uyarınca da denetleme yetkisinin TBMM'ye verildiğini vurgular. Ayrıca önüne gelen kuralın niteliğini belirleme yetkisine sahip olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede bir işlemin muhtevası esas alınarak maddi kritere veya işlemi tesis eden organ ve başvuru usuller esas alınarak şekli-organik kritere göre nitelendirilebilir. Kuralın niteliğini belirleme yetkisine sahip olsa da hangi kriter esas alınır alınırsa yapılan nitelendirme ile Anayasa'nın çizdiği çerçevenin dışına çıkılmayacağından (Anayasa madde 148) OHAL KHK'larının şekil ve esas bakımında anayasaya uygunluk denetimi yapılamayacağını ifade eder.

Aynı zamanda geçmiş dönem içtihatlarında olağan dönem KHK'ları olarak görülerek anayasal denetime tabi tuttuğu OHAL KHK'larına ilişkin içtihatlarında geliştirdiği kriterlerden bahseder. Anayasa Mahkemesi, konuya ilişkin olarak geliştirdiği içtihadında maddi kriteri esas alarak, bir olağanüstü hâl KHK'sının gerçekten Anayasa'nın 121. maddesinde öngörülen KHK olup olmadığını belirlemek için yer,

zaman ve konu bakımından inceleme yapmıştır. Yer, zaman, konu ölçütlerinin esas alınarak yapıldığı inceleme OHAL KHK'larının içeriğinin değerlendirilmesini gerektireceğinden, böyle bir değerlendirme de kuralların, esas bakımından Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılması sonucunu doğuracaktır. Mahkeme yer, zaman ve konu ölçütlerinin dikkate alınarak daha önce yaptığı değerlendirmelerin, yaptığı içtihat değişikliğiyle artık Anayasa'nın 148. Maddesinde öngörülen şekil ve esas bakımından denetim yasağını tamamen anlamsız ve işlevsiz hale getirdiği düşüncesindedir. Ayrıca OHAL KHK'larının Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenebilmesi için bu yöndeki bir anayasal yetkinin açıkça tanınması gerektiğini belirtir. Anayasa madde 148. hükmü karşısında esasa geçilerek yargısal denetim yapılması mümkün değildir. Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallara yönelik iptal taleplerinin yetkisizlik nedeniyle reddi gerekir.

5. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/21, KARAR SAYISI: 2016/199, R.G. TARİH – SAYISI: 7.2.2017- 29972)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), YASAMA YETKİSİ (ANAYASA'NIN 7. MADDESİ), ANAYASA MAHKEMESİNİN KARARLARI (ANAYASA'NIN 153. MADDESİ), SAYIŞTAY (ANAYASA'NIN 160. MADDESİ)

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Levent GÖK, Engin ALTAY, Özgür ÖZEL ile birlikte 118 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 14.1.2016 tarihli ve 6661 sayılı Askerlik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; 3. maddesiyle değiştirilen 21.2.1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanunu'na bağlı "*Değerli Kağıtlar Tablosu*"nun (6) numaralı sırasının (c) bendinin, 6. maddesiyle 4.6.1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun geçici 29. maddesine eklenen ikinci fıkranın üçüncü cümlesinde yer alan "*Maliyet artışlarının karşılanmasına ilişkin usul ve esaslar ile...*" ibaresinin, 19. maddesiyle 3.12.2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen paragrafın, Anayasa'nın 2., 7., 38., 153. ve 160. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

Anayasa Mahkemesi incelemesini üç ana ekseninde yapmıştır.

Bunlardan ilki 6661 sayılı Kanun'un 3. Maddesiyle Değiştirilen, 210 Sayılı Kanun'a bağlı "*Değerli Kağıtlar Tablosu*"nun (6) Numaralı Sırasının (c) Bendine dairdir. Bu çerçevede, kimlik kartının kaybında sahibinin kusurunun bulunmadığı hâllerin olabileceği ve kayıp hâlinde kimlik kartı talep eden kişiye, kanuni bildirim süresi dışında doğumun bildirilmesi ve değiştirme gibi kusurluluğun söz konusu olduğu diğer durumlara göre daha fazla ceza ödeme ödemesinin kusurlu sorumluluk, ölçülülük ve hakkaniyet ilkeleriyle bağdaşmadığı iddia edilmiştir. İptal davasına esas teşkil eden gerekçenin devamında aynı zamanda, kimlik kartının kaybının hırsızlık veya yağma gibi bir suç nedeniyle gerçekleşmesi hâlinde suça konu eylemi gerçekleştiren fail kusurlu olduğu hâlde kimlik kartı elinden alınan kişinin daha fazla ceza ödemek suretiyle sorumlu tutulmasının suç ve cezaların şahsiliği ilkesini ihlal ettiği ifade edilmiştir.

Mahkeme incelemesini esas olarak hukuk devletinin bir gereği olan ölçülülük ilkesi çerçevesinde yapmıştır. Buna göre kimlik kartlarının kaybedilmemesi için gereken dikkat ve özenin gösterilmesinin, kimlik kartının kaybı sonucu birtakım bilgilerin hak sahibi hâricindeki başka kimselerin eline geçmesi nedeniyle oluşabilecek kamu zararının önlenmesinin ve kamusal kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak için kayıp nedeniyle kimlik kartının düzenlenmesinin ölçülülük ilkesini zedeleyen bir yön yoktur.

Ek olarak yanında kanun koyucu, kimlik kartları için herhangi bir bedel alınmayacağını öngörerek; korunmaya, bakıma, yardıma ihtiyacı olan çocuk, engelli ve yaşlılar ile sosyal hizmetlere ihtiyacı olan diğer kişilerin anılan bedeli ödemeyeceğini hükme bağlamıştır. Bu itibarla ödeme imkânı olmayan vatandaşların mağdur olmamaları için gereken önlem de kanun koyucu tarafından alınmıştır.

Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi anayasaya aykırılık sorununu incelediği ilk durumda, anayasaya aykırı bir husus görmemiştir.

6661 sayılı kanunun 6. maddesiyle 3213 sayılı kanunun geçici 29. maddesine eklenen ikinci fıkranın üçüncü cümlesinde yer alan "*maliyet artışlarının karşılanmasına ilişkin usul ve esaslar ile...*" ibaresine ilişkin iptal talebinin gerekçesini ise linyit ve taşkömürü çıkaran ve özel hukuk tüzel kişilerinin ruhsat sahibi olarak işlettikleri yer altı maden işletmelerinde oluşan maliyet artışının nasıl hesaplanacağını ve bu hesaplamada hangi ölçütlerin esas alınacağını kanunla belirlenmediği, maliyet artış-

larının karşılanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması suretiyle yürütme organına genel, sınırsız, ilkeleri ve çerçevesi belirsiz bir yetki verildiği iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi incelemesini yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi çerçevesinde yapmıştır. Anayasa Mahkemesine göre, dava konusu ibarenin de yer aldığı fıkrada “*Linyit*” ve “*Taşkömürü*” çıkarıcı ve özel hukuk tüzel kişilerinin ruhsat sahibi olarak işlettikleri yer altı maden işletmelerine, ilgili kanunla yapılan değişiklikler ve 3213 sayılı Kanun’un ek 9. maddesiyle oluşan maliyet artışlarının karşılanmasına ilişkin destek verilebileceği, bu desteklerin Bakanlık bütçesine konulan ödeneklerden karşılanacağı hükme bağlanmakla hangi işletmelere destek verilebileceği, bu desteğin hangi kanuni değişikliklerden kaynaklanan maliyet artışlarını karşılamaya yönelik olabileceği ve yapılacak ödemelerin hangi bütçeden karşılanacağı düzenlenerek konuya ilişkin temel kurallar kanunla belirlenmiştir. Bu bilgiler ışığında Anayasa Mahkemesine göre, kanunla temel ilkeleri belirlenmiş ve çerçevesi çizilmiş konuda dava konusu kuralla maliyet artışlarının karşılanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi yetkisinin yürütmeye verilmesi yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemez. Ek olarak maliyet artışlarının karşılanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi teknik ve uzmanlık gerektiren işlerdendir. Bu bağlamda, kuralda temel ilkeler ve sınırlar gösterildikten sonra ayrıntı ve uzmanlık gerektiren hususları düzenleme yetkisinin yürütmeye verilmesinde Anayasa’ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Sonuç olarak bu sebeplerle bahsi geçen düzenlemeler Anayasaya aykırı bulunmamıştır.

Son olarak 6661 sayılı kanunun 19. maddesiyle 6085 sayılı kanunun 4. maddesinin 1 numaralı fıkrasına eklenen paragrafa dair yapılan incelemede de anayasaya ayrılık görülmemiştir. İptal gerekçesinde ilgili kanun uyarınca Sayıştay’ın denetim yetkisinin büyük ölçüde azaldığı iddia edilmiştir. Gerekçeye göre dava konusu kuralla, bağımsız denetime tabi olan bazı şirketler ile bunların iştirakleri ve bağlı ortaklıklarının denetiminde Sayıştay’ın yetkisinin, münhasıran kendisine sunulan bağımsız denetim raporlarını esas alarak hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmasından ibaret olacaktır.

Anayasa Mahkemesi yaptığı incelemede anılan düzenlemenin kanun koyucunun takdir yetkisinde kaldığına karar vermiştir. Buna göre kanun koyucu, Anayasa’nın 160. maddesinde (Sayıştay) belirtilenler

dışında kalan anılan nitelikteki ve sermayesinde belli bir miktarda kamu payı bulunan şirketlerin, bunların iştiraklerinin ve bağlı ortaklıklarının Sayıştay'ın denetimine tabi kılıp kılınmayacağı ve bunun kapsamının belirlenmesi hususunda takdir yetkisine sahiptir

6. KARAR TARİHİ: 18.1.2017 (ESAS SAYISI: 2015/42, KARAR SAYISI: 2017/8, R.G. TARİH – SAYISI: 2.3.2017- 29995)

YASAMA YETKİSİ (ANAYASA'NIN 7. MADDESİ), TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN GÖREV VE YETKİLERİ – GENEL OLARAK (ANAYASA'NIN 87. MADDESİ), CUMHURBAŞKANININ GÖREV VE YETKİLERİ (104. MADDE)

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri M. Akif HAMZAÇEBİ, Engin ALTAY ve Levent GÖK ile birlikte 121 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 27.3.2015 tarihli ve 6639 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 39. maddesiyle, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 24. maddesinin; birinci fıkrasındaki değiştirilen “Cumhurbaşkanlığı ve...” ibaresinin, eklenen dördüncü fıkrasının, Anayasa'nın 6., 8., 98., 99., 100., 105. ve 112. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

İptal davasına konu olan hüküm esas olarak Cumhurbaşkanlığınca kullanılacak örtülü ödeneğin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesini öngörmektedir.

Anayasa Mahkemesi ilk olarak düzenlemenin Anayasa'nın 7. maddesi çerçevesinde yasama yetkisinin genelliği ve asliliği ilkesine aykırı olup olmadığını tartışmıştır. Mahkemeye göre yasama yetkisinin asli olması bu yetkinin doğrudan Anayasa'dan kaynaklandığı ve yasama organının kanun yapabilmesi için başka bir organ veya merciin yetkilendirilmesine ihtiyaç bulunmaması şeklinde yorumlanmalıdır. Yasama yetkisinin genelliği ise kanunla düzenleme alanının konu itibarıyla sınırlandırılmamış olduğunu, Anayasa'ya aykırı olmamak şartıyla her konunun kanunla düzenlenebileceğini ifade etmektedir. Dolayısıyla Anayasal ilkelere aykırı olmamak koşulu ile Anayasa'da belirtilen istisnalar dışında TBMM dilediği konuyu dilediği ölçüde kanunla düzenleyebilir.

Anayasa Mahkemesi bu çerçevede yaptığı incelemede, Anayasa'da Cumhurbaşkanlığı bütçesine örtülü ödenek konulmasını engelleyen bir

anayasal hükmün varlığının tespit edilemediği ve kanun koyucunun yasama yetkisinin genelliği ilkesi uyarınca takdir yetkisine dayanarak bu yolda düzenleme yapmasında Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Mahkeme incelemesinin devamında idarenin düzenleme yetkisinin yasama yetkisinden farklı olarak asli değil, türevsel nitelikte olduğunu ancak Anayasa'nın 107. maddesi bağlamında Cumhurbaşkanlığı karar-nameleri yönünden bu kurala bir istisna getirildiğini hatırlatmıştır.

Mahkeme'ye göre Anayasa'nın 107. maddesinde öngörülen bu istisna Anayasa ve ilgili kanunlarla Cumhurbaşkanına verilen görevler kapsamında TBMM tarafından Cumhurbaşkanına düzenleme yetkisi verilemeyeceği anlamına gelmemektedir. Kanun koyucunun, Cumhurbaşkanının görev alanına giren konularla ilgili başka bir çerçevede Cumhurbaşkanına düzenleme yetkisi tanınması Anayasa'nın 107. maddesine aykırılık teşkil etmemektedir.

7. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (ESAS SAYISI: 2017/13, KARAR SAYISI: 2017/71, R.G. TARİH – SAYISI: 28.2.2017- 29993)

MİLLETVEKİLLİĞİNİN DÜŞMESİ – İPTAL İSTEMİ (ANAYASA'NIN 85. MADDESİ)

İPTAL DAVASINI AÇAN: İstanbul Milletvekili Garo PAYLAN vekili Av. Kenan MAÇOĞLU

İPTAL DAVASININ KONUSU: Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin (TBMM) 13.1.2017 tarihli ve 57. Birleşiminde alınan, İstanbul Milletvekili Garo PAYLAN'a üç birleşim için Meclisten geçici çıkarma cezası verilmesine ve disiplin cezasına konu sözlerinin tutanaktan çıkarılmasına ilişkin TBMM kararlarının iptallerine karar verilmesi talebidir.

Başvuru dilekçelerinde özetle; milletvekili Garo Paylan'a TBMM İçtüzüğü hükümlerine aykırı olarak disiplin cezasının verildiği, disiplin cezasına konu sözlerin yasama sorumsuzluğu kapsamında bulunduğu, konuşmanın tutanaktan çıkarılmasına yönelik bir düzenleme TBMM İçtüzüğü'nde bulunmadığı ve bu nedenlerle başvuru konusu TBMM kararlarının, eylemli İçtüzük değişikliği niteliğinde olduğu ve Anayasa'nın 85. maddesi çerçevesinde yargısal denetime konu yapılması gerektiği belirtilerek Anayasa'ya aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın yasama dokunulmazlığını öngören 83. ve milletvekilliğinin düşmesini düzenleyen 84. maddeleri gözetildiğinde, Anayasa'nın 85. maddesinde sözü edilen yasama dokunul-

mazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine ilişkin TBMM kararlarının hukuki niteliği itibarıyla münferit birer parlamento kararı olduklarını ifade etmiştir. Bu çerçevede TBMM'nin kanun dışındaki işlemlerini oluşturan parlamento kararlarından yalnızca TBMM İçtüzüğü ile yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ve milletvekilliğinin düşmesine ilişkin kararların iptali talebiyle Anayasa Mahkemesine başvurulabileceği Anayasa'da kabul edilmiştir. Öyle ki, Anayasa'nın 85. maddesi uyarınca inceleme yapılabilmesi için iptali talep edilen parlamento kararının yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine ilişkin olması gerekmesine karşılık, iptali talep edilen parlamento kararları, bir milletvekili hakkında disiplin cezası verilmesini ve cezaya konu sözlerinin tutanaktan çıkarılmasını konu edinmekte olup bu kapsamda değildirler.

Bu bilgiler ışığında Anayasa Mahkemesi başvuru konusu TBMM kararlarının, Anayasa'nın 85. maddesi çerçevesinde denetlenebilmesi mümkün olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

8. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (ESAS SAYISI: 2017/37, KARAR SAYISI: 2017/22, R.G. TARİH – SAYISI: 28.2.2017- 29993)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN GÖREV VE YETKİLERİ – GENEL OLARAK (87. MADDE), KANUNLARIN TEKLİF EDİLMESİ VE GÖRÜŞÜLMESİ (ANAYASANIN 88. MADDESİ), TOPLANTI VE KARAR YETER SAYISI (ANAYASANIN 96. MADDESİ)

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Levent GÖK, Özgür ÖZEL ile birlikte 131 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 18.1.2017 tarihli ve 6770 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 6. maddesiyle 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'na eklenen geçici 15. maddenin, 38. maddesiyle 26.9.2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen geçici 9. maddenin, şekil bakımından Anayasa'nın 2., 11., 87. ve 88. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

Davaya konu olan husus, iptali istenen hükümlerin bir af niteliği taşıdığı, af kanunlarının kabulü için Anayasanın 87. maddesi gereğince üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun aranması gerekmesine rağmen bu gerekliliğin oylama sırasında yerine getirilmediği ile ilgilidir. Buna binaen bahsi geçen normların oylanması sırasında gereken şekil şartına uyulmadığı iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi incelemesinde 6770 sayılı Kanun'un, 6. maddesiyle 2828 sayılı Kanun'a eklenen dava konusu geçici 15. maddesinde düzenlenen 2828 sayılı Kanun'un ek 7. maddesi kapsamında fazla ve yersiz ödenen ve geri alınması gereken tutarlar ile bunlardan doğan faizlerin terkin olunmasına yönelik olduğunun, düzenlemenin herhangi bir ceza davası veya ceza mahkûmiyeti ile ilişkili olmadığı dolayısıyla ceza hukuku bağlamında genel veya özel af niteliğinde bulunmadığının açık olduğunu ifade etmiştir. Ek olarak Mahkeme, 6770 sayılı Kanun'un 38. maddesiyle 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen dava konusu geçici 9. maddenin içeriğinin de ceza hukuku bağlamında genel veya özel af niteliğinde olmadığını açıklamıştır. Bu bağlamda dava konusu kuralların Anayasa'nın 87. maddesi bağlamında genel veya özel af kapsamında olmadığı açıktır. Bu nedenle dava konusu kuralların kabulünde aranması gereken çoğunluk Anayasa'nın 87. maddesinde düzenlenen nitelikli çoğunluk olmayıp, Anayasa'nın 96. maddesinde belirtilen karar yeter sayısıdır.

Bu bilgiler ışığında Anayasa Mahkemesi iptali istenen normların, Anayasa'nın 96. maddesine uygun şekilde kabul edildiğine karar vermiştir.

II. SOMUT NORM DENETİMİ (İTİRAZ YOLU)

1. KARAR TARİHİ: 12.10.2016 (ESAS SAYISI: 2015/73, KARAR SAYISI: 2016/161, R.G. TARİH-SAYISI: 3.11.2016-29877)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay 13. Dairesi

İTİRAZ KONUSU: 2.3.2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un, 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanun'un 569. maddesiyle değiştirilen 16. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Aşağıdaki hâllerde sorumlulara beşyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir:" ibaresinin bendin (1) numaralı alt bendi yönünden, (b) bendinde yer alan "Aşağıdaki hâllerde sorumlulara ikiyü-

zellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir:” ibaresinin bendin (1) numaralı alt bendi yönünden, (c) bendinin 5307 sayılı Kanun’un 14. ve 15. maddeleri yönünden, Anayasa’nın 2. maddesine aykırılıkları ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

Davacılara verilen idarî para cezalarının iptali talebiyle açılan davalarda, itiraz konusu kuralların Anayasa’ya aykırı olduğu kanaatine varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

İtiraz konusu kuralda (a) bendinde yer alan LPG taşıma faaliyetinin izinsiz yapılması düzenlemesinin; sorumluların kusur durumları, fiilin haksızlık içeriği, ekonomik büyüklükleri ve sınıfları gözetilmeden maktu idari para cezasının adalet ve hakkaniyetle bağdaşmadığı belirtilerek Anayasa’nın 2. Maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesi hangi eylemlerin idari yaptırım olarak düzenleneceğinin ve yaptırımların türü, ölçüsü, ağırlaştırıcı ve hafifletici nedenlerinin kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında olduğunu vurgulamıştır. Mahkeme’ye göre kanun gerekçesi ve yasama sürecindeki tartışmalardan anlaşıldığı üzere kanun koyucunun etkili tedbirler ile caydırıcı cezalar getirmek istediği anlaşılmaktadır. Maktu olarak belirlenen idarî para cezaları, cezayı gerektiren fiili işleyenlerin üzerinde, ekonomik durumlarına göre farklı etkiler doğurabilirse de bu durumun adalet ve hakkaniyet ilkelerine aykırılık oluşturduğu söylenemez. Açıklanan nedenlerle kural, Kanun’un 3. maddesinde yer alan LPG’nin taşınması yönünden Anayasa’nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralda (b) bendinde yer alan oto gaz istasyonlarında LPG tüpü satışı yapılması halinde maktu idari para cezası belirlendiği ve bu durumun adalet ve hakkaniyetle bağdaşmadığı Anayasa’nın 2. Maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesi, kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında LPG oto gaz satışı ile LPG tüp satışını can ve mal güvenliği amacıyla iki ayrı piyasa olarak düzenlediğini ve buna uymamanın yaptırımı olarak da maktu idari para cezasının öngörüldüğünü vurgulamıştır. Açıklanan nedenlerle kural, Kanun’un 7. maddesinin ikinci fıkrasının (4) numaralı bendi yönünden Anayasa’nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralda (c) bendinde yer alan LPG oto gaz istasyonlarında sorumlu müdür bulundurulması ve yetkili personel çalıştırılmasına ilişkin yükümlülüklerin ihlali halinde sorumluların maktu idari para cezası ile cezalandırılmasının Anayasa’nın 2. Maddesine aykırılık oluş-

turduğu ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesi'ne göre kanun koyucu takdir yetkisi kapsamında LPG oto gaz istasyonlarında sorumlu müdür ve yetkili personel çalıştırılmasını zorunlu kılmıştır. Söz konusu fiillerin kabahat olarak belirlenmesinin ve karşılığında idari para cezasının öngörülmüş olmasının kamu yararını sağlamaya yönelik olduğu belirtilmiştir. Açıklanan nedenlerle kural, Kanun'un 14 ve 15. maddeleri yönünden Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

2. KARAR TARİHİ: 12.10.2016 (ESAS SAYISI: 2016/27, KARAR SAYISI: 2016/162, R.G. TARİH-SAYISI: 4.11.2016-29878)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), EGEMENLİK (ANAYASA'NIN 6. MADDESİ), KHK ÇIKARMA YETKİSİ VERME (ANAYASA'NIN 91. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Manisa 1. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, 18.5.1994 tarihli ve 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesiyle eklenen (I) sayılı Ek Gösterge Cetveli'nin "VII. EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI" bölümünün (e) bendinin, 29.1.2016 tarihli ve 6663 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle değiştirilmeden önceki (aa) alt bendinde yer alan "2200" rakamının, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Anayasa Mahkemesi KHK'ların konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorunda olduklarını belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi yerleşik içtihatlarında da belirtildiği üzere iptaline karar verilen yetki kanununa dayanılarak çıkartılan KHK'ların, Anayasa'nın, 2. maddesindeki "Hukuk devleti" ilkesiyle 6. maddesindeki "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır. 527 sayılı KHK'nın dayandığı yetki kanunu anayasaya aykırı bulunarak iptal edildiğinden iptal edilen 3990 sayılı yetki kanununa dayanılarak çıkarılan KHK'da yer alan itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 6., 91. Maddelerine aykırıdır. İptali gerekir. Kararın Resmî gazetede yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

**3. KARAR TARİHİ: 12.10.2016 (ESAS SAYISI: 2016/169, KARAR SAYISI: 2016/157, R.G. TARİH-SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)**

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Anadolu 49. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 106. maddesinin (2) numaralı fıkrasının “*Tehdidin; a) Silahla, ... İşlenmesi halinde, ..iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.*” bölümünün, Anayasa’nın 2. ve 13. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Şüpheli hakkında silahlı tehdit suçundan açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur. Anayasa Mahkemesi itiraz konusu kuralla ilgili işin esasına girerek red kararı verdiğini ve kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren on yıl geçmedikçe aynı hükmün anayasa-ya aykırılığının ileri sürülemeyeceğini (Anayasa madde 152) belirterek itiraz başvurusunu reddetmiştir. Anayasa Mahkemesi’nin 20.3.2013 tarihli ve E.2013/5, K.2013/46 sayılı kararı ile Anayasa’ya aykırı olmadığı gerekçesi ile esastan reddedilmiş ve söz konusu karar, 12.5.2013 tarihli ve 28645 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

**4. KARAR TARİHİ: 2.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/170, KARAR SAYISI: 2016/163, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)**

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Anadolu Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 18.6.2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun’un 68. maddesiyle değiştirilen 191. maddesinin (8) numaralı fıkrasında yer alan “...verilir...” ibaresinin, Anayasa’nın 2. ve 38. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Somut olayda; suça sürüklenen çocuk hakkında uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama suçunu işlediği iddiasıyla açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi ilk incelemede, iptale konu fıkranın, daha önce 27.1.2016 tarihli ve 29606 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, Anayasa Mahkemesinin 13.1.2016 tarihli ve E.2015/52, K.2016/1 sayılı kararına konu olduğu ve inceleme sonucunda Anayasa’ya aykırı olmadığı gerekçesi ile esastan reddedildiği tespit edilmiştir. Bunun üzerine Anayasa Mahkemesi söz konusu itirazın, Anayasa’nın 152. maddesinin son fıkrasına göre “AYM’nin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmi Gazete ’de yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamayacağı” gerekçesiyle, esas incelemeye geçilmeksizin reddine oybirliğiyle karar vermiştir.

5. KARAR TARİHİ: 2.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/173, KARAR SAYISI: 2016/166, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Diyarbakır 2. Asliye Hukuk Mahkemesi (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’na, 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanun’un 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddesinin, Anayasa’ya aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenmiştir. İptali istenen kanun hükmü dağıtım, sayaç okuma, satış, iletim ve kayıp-kaçak bedellerine dair dava ve icra takiplerinde aynı kanunun 17.maddesi hükümlerinin uygulanmasını öngörmektedir.

Fakat başvuran iptalini istediği hükmün Anayasa’nın hangi maddelerine aykırılık teşkil ettiğini belirten gerekçeli karar olmaksızın başvuruda bulunmuştur. İlk inceleme sonucunda, Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

6. KARAR TARİHİ: 2.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/175, KARAR SAYISI: 2016/168, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Büyükçekmece 1. İcra Hukuk Mahkemesi (Ceza Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 14.12.2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanunu’nun 5. maddesinin, 15.7.2016 tarihli ve 6728 sayılı Kanun’un 63.

maddesiyle değiştirilen (1) numaralı fıkrasının yedinci cümlesinin, Anayasa'nın 36. ve 37. maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile iptali istemidir. İptali istenilen hüküm ile birlikte ilgili madde şu şekildedir:

İptali istenen madde çekle ilgili, kanuni ibraz süresi içerisinde “karşılıksızdır” işlemine neden olan kişinin icra mahkemelerinde yargılanması ve yargılamada İcra ve İflas Kanunu'nun 347, 349, 350, 351, 352 ve 353. Maddelerinde düzenlenen yargılama usullerinin uygulanmasını öngörmektedir.

Fakat yapılan ilk incelemede başvuran iptalini istediği hükümlerden hangilerinin Anayasa'nın hangi maddelerine aykırılık teşkil ettiğini belirten gerekçeli karar olmaksızın başvuruda bulunduğu ve halihazırda ilgili madde için yapmış olduğu başvuruya rağmen bunu mahkemede görülen diğer dosyalar için bekletici mesele yapmadığı tespit edilmiştir.. İlk inceleme sonucunda, Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

7. KARAR TARİHİ: 2.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/177, KARAR SAYISI: 2016/170, R.G. TARİH - SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Alşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.03.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na 04.06.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanunun 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddenin Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali talep edilmiştir.

Somut olayda, elektrik faturası kapsamında kendisinden tahsil edilen kayıp-kaçak, dağıtım, sayaç okuma, iletim, TRT payı, perakende satış hizmet bedelleri ve bu bedellere yansıtılan KDV tutarının tazmini talep edilmiş olup ilgili kuralın Anayasaya aykırı olduğu iddia edilmiştir.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafın-

dan yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurusunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

8. KARAR TARİHİ: 2.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/178, KARAR SAYISI: 2016/171, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Büyükçekmece 2. İcra Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.12.2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinin, 15.7.2016 tarihli ve 6728 sayılı Kanun'un 63. maddesiyle değiştirilen (1) numaralı fıkrasının yedinci cümlesinin, Anayasa'nın 36. ve 37. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Somut olayda, karşılıksız çek düzenlediği iddiasıyla açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının esas incelemesine geçilmeksizin reddedileceğini belirtmiştir. Öte yandan Anayasa Mahkemesi, İçtüzüğe göre gerekçeli başvuru kararının aslının Mahkeme'ye sunulması gerektiğini, aksi durumda esas incelemesine geçilmeksizin ret kararı verileceğini belirtmiş, bu durumun başvuruda bulunan mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden başvuru yapmasına engel olmadığını vurgulamıştır. Bu doğrultuda, gerekçeli başvuru kararının aslının gönderilmediği gerekçesiyle somut başvurusunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

9. KARAR TARİHİ: 2.11.2016 (ESAS SAYISI: 2017/174, KARAR SAYISI: 2017/167, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Büyükçekmece 1. İcra Hukuk Mahkemesi (Ceza Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 14.12.2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanunu’nun 5. maddesinin, 15.7.2016 tarihli ve 6728 sayılı Kanun’un 63. maddesiyle değiştirilen (1) numaralı fıkrasının yedinci cümlesinin, Anayasa’nın 36. ve 37. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda; karşılıksız çek keşide etmek suçundan açılan bir ceza davası görülmektedir. Davaya bakan icra hukuk mahkemesi, bu suça ilişkin davaların icra mahkemelerinde görülmesi ve yargılama usulüne İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin uygulanmasını öngören bu değişikliğin; yargılama prosedürünün tabiatındaki sınırlılık ve farklılık dolayısıyla ceza-i tehdit altındaki sanık yönünden etkili hak arama özgürlüğünü kısıtlayıcı mahiyet taşıdığı sonucuna ulaşarak Anayasa’nın 36. ve 37. maddesine aykırı olduğunu iddia etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40 ve 46. Maddelerinde belirtilen itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yönetime ilişkin hususları hatırlatmıştır. Bu kapsamda itiraz başvurusu yapan mahkemenin, iptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı, başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği ve de dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örnekleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndermesi gerektiği belirtilmiştir. Ancak mevcut olayda, iptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı, başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerinin gönderilmediği tespit edilmiştir.

Bu bilgiler ışığında Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

10. KARAR TARİHİ: 23.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/22, KARAR SAYISI: 2016/177, R.G. TARİH – SAYISI: 13.12.2016-29917)
CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA’NIN 2. MADDESİ), KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK (ANAYASA’NIN 10. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Zonguldak İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun geçici 59. maddesinin 4.4.2015 tarihli ve 6645 sayılı Kanun’un 53. maddesiyle değiştirilen birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “13/5/2014 tarihi ile 28/10/2014 (dâhil) tarihleri arasında...” ibaresinin, Anayasa’nın 10. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olayda, davacının, maden kazasında hayatını kaybeden sigortalının yakını sıfatıyla, istihdamı için yaptığı başvurunun reddi işleminin iptali için açtığı davada, itiraz konusu kuralın Anayasa’ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, söz konusu kanun hükmünün iptali için başvurmuştur. Ancak iptali istenilen “13/5/2014 tarihi ile 28/10/2014 (dâhil) tarihleri arasında...” ibaresi, geçici 59. maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları bakımından ortak bir hüküm olduğu ve itiraz başvurusunda bulunan Mahkemede bakılmakta olan dava, maden kazasında hayatını kaybeden sigortalının yakını olan davacının istihdamının temini için yapmış olduğu başvurunun reddi işleminin iptali talebiyle açıldığından (59/3. fıkra ile ilgili), itiraz konusu ibareye ilişkin esas incelemenin öncelikle, “...incelemenin, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı kanun kuralı ile sınırlı olarak yapılması gerektiği gerekçesi ile (Anayasa 152/1)”, Kanun’un geçici 59. maddesinin üçüncü fıkrası yönünden sınırlı olarak yapılmasına karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi esas incelemesinde, Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen “eşitlik ilkesinin” hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusu olduğu belirterek, bu ilkeyi açıklayan tanımlamalara yer vermiştir. Buna göre, bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellik-

ler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Çünkü kuralın uygulanması sadece bu kazalarda ölen sigortalıların yakınlarına hasredilmemiştir. Söz konusu tarihler arasında herhangi bir yerde maden ocaklarının yer altı işlerinde meydana gelen iş kazaları sonucunda ölen sigortalıların yakınları da düzenlemenin getirdiği haktan yararlanarak istihdam edilebileceklerdir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi söz konusu düzenleme ile sağlanan hakkın aynı veya benzer durumdaki, kuralda belirtilen tarihler dışında maden ocaklarının yer altı işlerinde meydana gelen kazalarda ölen sigortalıların yakınları için öngörülmemesinin iptal nedeni olarak kabul edilemeyeceğini belirtmiştir.

Mahkeme, itiraza konu düzenlemeyi, Anayasa'nın 7. maddesinden yer alan yasama yetkisinin genelliği ilkesi uyarınca, kanun koyucunun Anayasa'ya aykırı olmamak kaydıyla dilediği konularda düzenleme yapma yetkisinin, -itiraza konu kuralda olduğu gibi- kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla çözümlenmesi gereken bir sorun olarak gördüğü konuları bir tarih belirleyerek çözüme kavuşturmaya yönelik düzenlemeler yapmasını da içerdiği gerekçesiyle hukuk devleti ilkesine aykırı bulunmamıştır.

11. KARAR TARİHİ: 23.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/46, KARAR SAYISI: 2016/178, R.G. TARİH-SAYISI: 13.12.2016-29917)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI (ANAYASA'NIN 13. MADDESİ), MÜLKİYET HAKKI (ANAYASA'NIN 35. MADDESİ), AİLENİN KORUNMASI (ANAYASA'NIN 41. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Karapınar Asliye Hukuk Mahkemesi (Aile Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 313. maddesinin birinci fıkrasının, 3.7.2005 tarihli ve 5399 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen birinci cümlesinde yer alan "Evlât edinenin altsoyunun açık muvafakatiyle..." ibaresinin, Anayasa'nın 2. ve 35. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Ergin kişiyi evlât edinmek için açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan yerel mahkeme, kanun hük-

münün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur. Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın henüz sağ durumdaki kişilerin mülkiyet haklarının kullanılmasına, gelecekteki mirasçıların haklarını korumak için yasal engel getirdiği oysa mülkiyet hakkının ancak kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilmesi, davacıların malikleri olduğu taşınır veya taşınmaz malları diledikleri gibi tasarruf etmelerine ilişkin bir engelin bulunmadığı, saklı pay kurallarını dikkate alarak alt soydan birinin gelecekteki miras payını indirme imkanının mevcut olduğu belirtilerek itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 35. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Bakılmakta olan dava, ergin kişinin evlat edinilmesine ilişkindir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi, "evlat edinmenin altsoyunun açık muvafakatiyle" ibaresini ergin kişilerin evlat edinilmesiyle sınırlı olarak incelemiştir. İtiraz konusu kuralın ilgisi nedeniyle, Anayasa'nın 13. ve 41. maddeleri yönünden de incelemeye tabi tutmuştur. Anayasa Mahkemesi, temel hak ve özgürlüklerin istisnai olarak ve özüne dokunulmaksızın, demokratik toplum düzeninin gerekleri için zorunlu olduğu ölçüde ancak kanunla sınırlandırılabilmesini vurgulamıştır. Demokratik hukuk devletinde güdülen amaç ne olursa olsun bu sınırlamalar, belli bir hak ve özgürlüğün kullanılmasını önemli ölçüde zorlaştıracak ya da hak ve özgürlüğü ortadan kaldıracak düzeyde olmamalıdır. Bireyin eşya üzerindeki hakimiyetini güvence altına alan ve Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkının, kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilmesinin ve mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı hüküm altına alındığı ifade edilmiştir. Ayrıca Mahkeme, aile kurumunun Anayasa'nın 41. maddesiyle özel olarak düzenlendiği ve anayasal güvenceye bağlanarak koruma altına alındığını belirtmiştir.

Ergin kişiler yönünden evlâtlık ilişkisi bakım, yardım ve korunma gibi ihtiyaçların ortaya çıktığı istisnai durumlar için tesis edilebilmekte ve küçüklerin evlât edinilmesine göre daha sıkı koşullarda gerçekleşebilmektedir. İtiraz konusu kuralda da ergin kişiler ile evlat edinme ilişkisi kurulabilmesi için mevcutsa evlat edinmenin altsoyunun açık muvafakati aranmaktadır. Anayasa Mahkemesi'ne göre; bu şart evlâtlık ilişkisi kurulduğu sırada doğrudan evlat edinmenin mülkiyet hakkına sınırlandırma getirmese de gelecekte, evlat edinilen ile evlat edinenin altsoyuna intikal edecek miras haklarını etkilemektedir. Evlat edinenin altsoy evlâtlık ilişkisine açık muvafakat göstermediği takdirde, evlat edinenin malvarlığının evlâtlık sıfatıyla miras yoluyla intikali gerçekleşmeyecek-

tir. Böylece gelecek için malvarlığı üzerindeki tasarruf hakkı dolaylı bir şekilde kısıtlanmaktadır. Ancak Anayasa Mahkemesi mülkiyet hakkına dolaylı şekilde kısıtlama getiren itiraz konusu ibareyi, aile birliğinin huzurlu ve mutlu bir şekilde devam etmesini sağlamak üzere düzenlenen koruyucu bir hüküm olarak değerlendirmiştir. Bu hüküm ile amaçlanan ailenin ekonomik varlığının ve sosyal birlikteliğinin, bunun sonucu olarak da huzurunun korunmasıdır. Ayrıca itiraz konusu hüküm ile gelecekte aile içinde meydana gelebilecek anlaşmazlıkların önüne geçerek risk oluşturabilecek davranışların önlenmesi amaçlandığından söz konusu hüküm kamu yararına yöneliktir. İtiraz konusu ibare, mülkiyet hakkının kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilmesine ilişkin Anayasa'nın 35. maddesi ile ailenin korunmasına ilişkin 41. madde hükümlerine uygundur. Aynı zamanda söz konusu düzenleme ile mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin ölçülülüğü de Mahkeme tarafından incelenmiştir. Altsoyun açık muvafakati bulunmadığından evlat edinemeyenin, saklı payları gözeterek malvarlığını vasiyet etmesine ve ergin kişiye bakıp gözetmesine engel bir durum olmadığı vurgulanmıştır. Söz konusu düzenleme keyfi ve hakkın özüne dokunacak bir sınırlama getirmemekte, mülkiyet hakkının kullanımını zorlaştırmamaktadır. Bu nedenle öngörülen şart, mülkiyet hakkı için sınırlı ve ölçülüdür. Açıklanan nedenlerle kural, "ergin" ibaresi yönünden Anayasa'nın 2., 13., 35. ve 41. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir. Karşı oy gerekçesinde ise anılan düzenlemenin, kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkına yönelik ölçüsüz bir müdahale oluşturduğu gerekçesiyle iptali gerektiği ifade edilmiştir.

12. KARAR TARİHİ: 23.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/51, KARAR SAYISI: 2016/179, R.G. TARİH-SAYISI: 13.12.2016-29917)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), EŞİTLİK İLKESİ (ANAYASA'NIN 10. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Küçükçekmece 13. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 29.4.1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un, 12.7.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle değiştirilen 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "...dört yıldan altı yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır." ibaresinin,

Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Şüphelinin yasal yetkisi olmaksızın yurtdışı spor müsabakalarına ilişkin bahis oynatmak suçuyla cezalandırılması talebiyle açılan kamu davasında, itiraz konusu ibarenin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan yerel mahkeme, iptal için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Başvuru kararında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 228. maddesinde kumar oynanmasına yer ve imkan sağlama suçunun yaptırımının 1 yıla kadar hapis ve adli para cezası olarak belirlendiği, buna karşılık itiraz konusu hükümde genel ahlaka karşı suçlar içerisinde düzenlenen ve tüm toplumu korumaya yönelik olan TCK madde 228'e nazaran daha ağır yaptırım düzenlendiği, daha ağır bir yaptırım öngören itiraz konusu kuralın ölçülü olmadığı ve fiil ile öngörülen yaptırım arasında makul ve hakkaniyete uygun bir denge bulunmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, kanun koyucunun izlediği suç politikası gereği bazı fiilleri suç olmaktan çıkarabileceği gibi, korunan hukuki yararlar ve neden olduğu sonuçlar esas alınarak birtakım suçlara farklı yaptırımlar öngörülebileceğini vurgulamıştır. Kanun koyucunun bu tercih ve takdirinin yerindeliliğinin incelenmesi anayasal denetimin dışındadır. Ancak Anayasa Mahkemesi düzenleme ile ulaşılmak istenen amacı değerlendirerek ölçülülük ilkesi gereğince, düzenleme ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin bulunması gerektiğini ifade eder.

TCK'nın "*Genel Ahlaka Karşı Suçlar*" bölümünde düzenlenen kumar oynanmasına yer ve imkân sağlama suçu ile itiraz konusu olan yurtdışı spor müsabakalarına ilişkin bahis oynatmak suçu benzer şekilde düzenlenmiş olsalar da korudukları hukuki menfaatlerin birbirinden farklı olduğuna işaret edilmiştir. Anayasa Mahkemesi'ne göre; kanun koyucu suçun niteliği, işleniş şekli, mağdurda oluşan zararı ve korunan hukuki menfaati gözeterek itiraz konusu kuralı, 5237 sayılı TCK dışında ayrı bir kanunla düzenleyerek daha ağır bir yaptırım tercih etmiştir. Kanun koyucunun bu tercihi, suç olarak tanımlanan fiillerin hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımlarına tâbi tutulacağına belirlenmesindeki takdir yetkisinin kapsamındadır. Ayrıca Mahkeme, bahis ve şans oyunlarının devlet denetimine tabi olmasının amacının vatandaşları sosyal ve ekonomik tehditlerden korumak olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle itiraz konusu kuralın etkili bir ceza yaptırımı içermesinin elverişli, gerekli ve

orantılı bir müdahale olduğunu tespit etmiştir. Eşitlik ilkesi açısından ise, korunan hukuki menfaatler farklı olduklarından söz konusu suç işleyenlerin aynı hukuki konumda bulduklarının söylenemeyeceğini, açıklanan nedenlerle kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olmadığını ifade etmiştir

13. KARAR TARİHİ: 23.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/183, KARAR SAYISI: 2016/173, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Alaşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 14.03.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na 04.06.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanunun 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddenin Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali talep edilmiştir.

Somut olayda, elektrik faturası kapsamında kendisinden tahsil edilen kayıp-kaçak, dağıtım, sayaç okuma, iletim, TRT payı, perakende satış hizmet bedelleri ve bu bedellere yansıtılan KDV tutarının tazmini talep edilmiş olup ilgili kuralın Anayasaya aykırı olduğu iddia edilmiştir.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

**14. KARAR TARİHİ: 23.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/184, KARAR SAYISI: 2016/174, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)**

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Şanlıurfa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’na, 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanun’un; 21. maddesiyle eklenen 17. maddenin (10) numaralı fıkrasının, 26. maddesiyle eklenen geçici 19. ve geçici 20. maddelerin, Anayasa’nın 2., 13., 36., 40. ve 73. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda; davacı dava konusu edilen enerjinin karşılığı olmayan kayıp kaçak, sayaç okuma perakende satış hizmeti iletim sistemi, dağıtım bedelleri ve buna benzer kalemlerin hizmet karşılığı olmadığı halde tahakkuk edilerek tahsil edildiğini ve tahsil edilmiş bu ücretlerin iadesine karar verilmesini talep etmiştir. Bu davada itiraz konusu kuralların Anayasa’ya aykırı olduğu iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptalleri için Anayasa Mahkemesi’ne başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40 ve 46. Maddelerinde belirtilen itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yönetime ilişkin bazı hususları hatırlatmıştır. Bu kapsamda itiraz başvurusu yapan mahkemenin, Anayasaya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa’nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Mevcut olaydaki başvuruda itiraz konusu kuralların her birinin Anayasa'nın 2., 13., 36., 40. ve 73. maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmediği tespit edilmiştir.

Bu bilgiler ışığında Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

15. KARAR TARİHİ: 23.11.2016 (ESAS SAYISI: 2016/185, KARAR SAYISI: 2016/175, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Antalya 2. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’na, 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanun’un; 21. maddesiyle eklenen 17. maddenin (10) numaralı fıkrasının, 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddenin, Anayasa’nın 2., 5., 9., 11., 36., 73. ve 125. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan bir itiraz başvuru bulunmasının, bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekirken, davaya uygulanacak kuralın iptali için tekrar başvuruda bulunulması söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un “Başvuruya engel durumlar” başlıklı 41/2. fıkrasında, “İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır.” Hükmü gereğince aynı Mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ayrıca aynı Kanun’un “Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi” başlıklı 40. maddesi ile Mahkeme’ye itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem ve 40/IV. fıkrası ile de yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükmü gereğince Anayasa Mahkemesi, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

16. KARAR TARİHİ: 14.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/25-2016/30, KARAR SAYISI: 2016/186, R.G. TARİH – SAYISI: 3.1.2017-29937)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA’NIN 2. MADDESİ), KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK (ANAYASA’NIN 10. MADDESİ), TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANDIRILMASI (ANAYASA’NIN 13. MADDESİ), DÜŞÜNCEYİ AÇIKLAMA VE YAYMA HÜRRİYETİ (ANAYASA’NIN 26. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: 1. Karşıyaka 7. Asliye Ceza Mahkemesi

2. İstanbul 43. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 299. maddesinin, Anayasa’nın 2., 10. ve 39. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talepleridir.

İtiraza konu hüküm, Cumhurbaşkanına hakaret suçunu düzenlemekte olup, ilgili düzenleme ile öngörülen ceza, genel olarak düzenlenen ve kamu görevlilerine karşı işlenen hakaret suçlarından farklı olarak daha yüksek ceza oranlarını içermektedir. Anayasa Mahkemesi esas incelemesini, sadece yerel mahkemelerce iddia edilen Anayasa’nın 2., 10 ve 39. maddeleri bağlamında değil, ilgili olduğu gerekçesiyle 13. ve 26. maddeleri bağlamında da ele almıştır.

Anayasa’nın 2. Maddesi bağlamında hukuk devletinin temel ilkelerinden belirlilik ilkesi bakımından, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekliliğini ifade eder. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup, bu ilke gereği birey hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Hukuk Devletinin bir diğer önemli ilkesi ölçülülük ilkesi olup, bu ilke (a) getirilen kuralın ulaşılmak istenen amaç için elverişli olmasını, (b) getirilen kuralın ulaşılmak istenen amaç bakımından gerekli olmasını, (c) getirilen kural ile ulaşılmak istenen amaç arasında orantılı bir ölçünün olmasını ifade etmektedir. Bir kuralda öngörülen düzenleme ile ulaşılmak istenen amaç arasında da ölçülülük ilkesi gereğince makul bir denge bulunması zorunludur. Bu bağlamda ceza hukukuna ilişkin düzenlemeler bakımından kanun koyucu Anayasa’ya

bağlı kalmak koşuluyla, soruşturma ve yargılamaya ilişkin olarak hangi yöntemlerin uygulanacağı, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmayacağı, suç sayıldıkları takdirde hangi çeşit ve ölçülerdeki ceza yaptırımlarıyla karşılaşmaları gerektiği, hangi hâl ve hareketlerin ağırlaştırıcı ya da hafifletici öge olarak kabul edileceği gibi konularda takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, bu yetkisini kullanırken suç ve ceza arasındaki adil dengenin korunmasını da dikkate almak zorundadır. Anayasa Mahkemesi incelemesinde; suç oluşturan eylem, verilecek cezanın alt ve üst sınırı, cezada artırım yapılacak hal, uygulanacak artırım oranının kuralda açıkça yer aldığından bahisle kuralın belirsiz olduğundan söz edilemeyeceğine; itiraz konusu kuralın düzenlenme amacına ulaşmak açısından gerekli, öngörülen ceza ise korunan hukuki fayda dikkate alındığında, bu amaca ulaşmaya elverişli ve orantılı, suçun alenen işlenmesi halinde belirlenen cezanın artırım oranı suçun işlenmesinin önlenmesi açısından etkili ve ölçülü olduğu gerekçesiyle hukuk devleti ilkesine bir aykırılık söz konusu olmadığını tespit etmiştir.

Ayrıca Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Mahkeme, itiraz konusu kuralda düzenlenen "*Cumhurbaşkanına hakaret*" suçunda korunan hukuki yarar açısından genel olarak hakaret ve kamu görevlisine karşı hakaret suçlarından farklı olarak Cumhurbaşkanının kişiliği yanında Devletin saygınlığı da korunmak istenmekte olduğunu, bu suçların unsurlarındaki benzerliklere karşın, korunan hukuki yararlar ve suçların niteliklerinin farklı olduğu gözetildiğinde eşitlik ilkesine aykırı bir yön bulunmadığını tespit etmiştir.

Anayasa Mahkemesi'ne göre, Anayasa'nın 26. Maddesinde düzenlenen ifade hürriyetinin mutlak olmadığı ve milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, başkalarının şöhret veya haklarının korunması amacıyla ve maddede belirtilen diğer nedenlerle birlikte Anayasa'nın 13. maddesine de uygun olarak, yalnızca kanunla ve demokratik bir toplumda gerekli olduğu ölçüde sınırlanabilir. Ayrıca getirilen bu sınırlamalar, hakkın özüne dokunamayacağı gibi Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz. Bu

bağlamda, itiraz konusu kuralın, ifade hürriyetine yönelik bir sınırlandırma getirdiği ancak söz konusu sınırlamanın, başkasının şöhret veya haklarının korunması ile kamu düzeninin korunmasını sağlamak amacıyla getirilmiş olduğu, demokratik toplum düzeni bakımından alınması gereken tedbirler kapsamında yer aldığı, kişilerin başkalarının şöhret veya haklarına zarar vermemek suretiyle amacına uygun bir şekilde kullanılmasını son derece zorlaştıran veya onu kullanılamaz duruma düşüren kayıtlara bağlanmadığı ve hakkın özüne dokunmadığı göz önüne alındığında Anayasa'nın 2., 10., 13. ve 26. maddelerine aykırı olmadığı tespit edilmiş olup, kuralın, Anayasa'nın 39. maddesiyle ilgisi görülmediği gerekçesiyle bu madde bağlamında inceleme yapılmamıştır.

17. KARAR TARİHİ: 14.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/36, KARAR SAYISI: 2016/187, R.G. TARİH – SAYISI: 13.1.2017-29947)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), TEMEL HAK VE HÜRRIYETLERİN SINIRLANDIRILMASI (ANAYASA'NIN 13. MADDESİ), MÜLKİYET HAKKI (ANAYASA'NIN 35. MADDESİ), AİLENİN KORUNMASI VE ÇOCUK HAKLARI (ANAYASA'NIN 41. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Kayseri 5. Aile Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 219. maddesinin ikinci fıkrasının (4) numaralı bendinin, Anayasa'nın 2. ve 35. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu kuralda, edinilmiş mallara katılma rejimi içerisinde, kişisel malların gelirleri üzerinde diğer eşe yarı oranında hak tanımak suretiyle mülkiyet hakkına Anayasa'nın ilgili hükümlerine aykırı olarak müdahalede bulunduğu gerekçesiyle, yerel mahkeme Anayasa Mahkemesi'ne iptal başvurusunda bulunmuştur.

Davaya konu, kişisel malların evlilik birliği içinde elde edilen gelirleri üzerinde diğer eşe yarı oranında hak tanıyan TMK hükmü ile mülkiyet hakkına müdahalede bulunduğu iddiası söz konusudur. Anayasa Mahkemesi esas incelemesini, sadece yerel mahkemece iddia edilen Anayasa'nın 2. ve 35. maddeleri bağlamında değil, ilgili olduğu gerekçesiyle 13. ve 41. maddeleri bağlamında da ele almıştır. Anayasa Mahkemesi incelemesinde öncelikle, Mülkiyet hakkının Anayasa'nın 35. Maddesinin ilk fıkrasında, "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahip-*

tir.” şeklinde tanımlandığını hatırlattıktan sonra, bu hakkın ancak, “...kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlandırılabilceğini ve mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağına” ilişkin 2. ve 3. fıkralarını da belirterek, bu hakkın mutlak olmadığını, kamu yararı amacıyla ve Anayasa’nın 13. maddesinde yer alan güvencelere aykırı olmamak şartıyla sınırlandırılabilceğini kabul etmiştir ve bu müdahaleyi Anayasa’nın 13. maddesi ve kamu yararı amacına uygunluğu bakımından incelemiştir.

Aile kurumunu koruyucu ve kollayıcı düzenlemeler yapmak Devletin Anayasa’nın 41. maddesinde ifade edilen pozitif yükümlülükleri arasındadır. Devlet, ailenin korunmasıyla ilgili olarak sahip olduğu müdahale, denetleme görev ve yetkisi kapsamında, aile ilişkilerinin kurulması, devamı ve sona ermesiyle ilgili düzenlemeler yaparak gerek eşlerin kendi aralarında gerekse ana, baba ile çocuklar arasındaki kişisel ve mali ilişkileri düzenleyen birtakım hukuk kuralları öngörebilir. İtiraza konusu kuralın da eşlerden birinin evlilikten sonra edindiği değerlerde diğer eşin katkısı, desteği varsayılarak kişisel malların evlilik birliği içinde edinilen gelirlerinin ortak paylaşımını öngörerek “ailenin özellikle kadınların korunmasını” sağlamak gerekçesiyle çıkarıldığı düşünülerek, sınırlamanın kamu yararına dayanan meşru bir amaca sahip olduğu kabul edilmiştir.

Ancak mülkiyet hakkına “ailenin özellikle kadınların korunması” meşru amacıyla getirilen sınırlamaların bireylerin bu hakkını yok edecek veya kullanılmaz hale getirecek şekilde yapılmaması yani özüne dokunmaması gerekir. Dokunulamayacak hakkın özü her temel hak ve özgürlük açısından farklılık göstermekle birlikte kanunla getirilen sınırlamanın hakkın özüne dokunmadığının kabulü için temel hakların kullanılmasını ciddî surette güçleştirip, amacına ulaşmasına engel olmaması ve etkisini ortadan kaldıracı bir nitelik taşımaması gerekir. Öze dokunma yasağını ihlal etmeyen müdahaleler yönünden gözetilmesi öngörülen “demokratik toplum düzeninin gerekleri” kavramı, öncelikle ilgili hak yönünden getirilen sınırlamaların zorunlu ya da istisnai tedbir niteliğinde olmalarını, başvurulabilecek en son çare ya da alınabilecek en son önlem olarak kendilerini göstermelerini gerektirmektedir. demokratik toplum düzeninin gereklerinden olma, bir sınırlamanın demokratik bir toplumda zorlayıcı bir toplumsal ihtiyacın karşılanması amacına yönelik ve ölçülü olmasını ifade etmektedir. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin diğer ilke olan ölçülülük ilkesi temel haklara yönelik sınırla-

manın, temel haklara en az müdahaleye olanak veren ölçülü bir sınırlama niteliğinde olması anlamına gelmektedir.

Anayasa Mahkemesi itiraza konu kuralın, “*ailenin özellikle kadınların korunmasını*” sağlamak gerekçesiyle çıkarıldığını, dolayısıyla sınırlamanın kamu yararına dayanan meşru bir amaca sahip olduğunu belirtmiştir. Yasa koyucu tarafından, eşlerin mal rejiminin belirlenmediği durumlarda hukuki bir boşluk oluşmasının önüne geçmek amacıyla yasal mal rejim olarak, edinilmiş mallara katılma rejiminin kabul edilmiş olduğu ve söz konusu rejimin evlilik birliğinden önce ve/veya evlilik birliği devam ederken mal rejimi sözleşmesiyle farklı bir mal rejimi kabul etmek suretiyle değiştirilebilmesi veya edinilmiş mal rejimine devam ederken Kanununun 221. maddesinde açık bir şekilde ifade edildiği gibi kişisel malların gelirlerinin edinilmiş mallara dâhil olmayacağına kararlaştırılabilmesinin mümkün olduğuna yönelik düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin makul ve kabul edilebilir olduğu açık olduğu gerekçesiyle, kuralda demokratik toplum düzeninin gerekleri ile ölçülülük ilkesine aykırı bir yön bulunmadığı gerekçesiyle Anayasa’nın ilgili maddelerine aykırılık görülmemiştir.

18. KARAR TARİHİ: 14.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/139, KARAR SAYISI: 2016/188, R.G. TARİH – SAYISI: 3.1.2017-29937)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA’NIN 2. MADDESİ), YASAMA YETKİSİ (ANAYASA’NIN 7. MADDESİ), KAMU HİZMETİ GÖREVLİLERİYLE İLGİLİ HÜKÜMLER-GENEL İLKELER (ANAYASA’NIN 128. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu

İTİRAZIN KONUSU: 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun, 13.2.2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanun’un 110. maddesiyle değiştirilen 122. maddesinin dördüncü fıkrasının, Anayasa’nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu hüküm ile, Anayasa’nın 128. maddesinin ikinci fıkrası gereğince, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi gerekirken, yasama organı tarafından temel ilkeleri belirlenmeden, memurların başarı, verimlilik ve gayretlerini ölçmek üzere, değerlendirme kriterlerini belirleme konusun-

da idareye, sınırları belli olmayan yetki verildiği iddiasını ciddi bulan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun iptal başvurusu söz konusudur.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin ilkelerinden biri de belirlilik ilkesidir. Bu ilke yalnızca yasal belirliliği değil, daha geniş anlamda hukuki belirliliği de ifade etmektedir. Yasal düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir olma gibi niteliksel gereklilikleri karşılama koşuluyla, mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirlilik sağlanabilir.

Anayasa'nın 7. Maddesine göre “*Yasama yetkisi, Türk Milleti adına TBMM'dedir. Bu yetki devredilemez.*” denilmektedir. Buna göre, yasama yetkisinin devredilmezliği esasen kanun koyma yetkisinin TBMM dışında bir organca kullanılamaması anlamına gelmektedir. Bu madde ile yasaklan kanun yapma yetkisinin devredilmesi olup bu madde, yürütme organına hiçbir şekilde düzenleme yapma yetkisi verilemeyeceği anlamına gelmemektedir. Kanun koyucu, yasama yetkisinin genelliği ilkesi uyarınca, bir konuyu doğrudan kanunla düzenleyebileceği gibi bu hususta düzenleme yapma yetkisini yürütme organına da bırakabilir. Kural olarak, kanun koyucunun genel ifadelerle yürütme organını yetkilendirmesi yeterli olmakla birlikte, Anayasa'da kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda genel ifadelerle yürütme organına düzenleme yapma yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırılık oluşturabilmektedir. Bu nedenle, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda, kanunun temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemiş olması gerekmektedir. Anayasa koyucunun açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda, yasama organının temel kuralları saptadıktan sonra, uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmeye bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz.

Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki görevleri yürüten bütün personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi zorunludur. Anayasa'nın özellikle kanunla düzenlenmesi öngördüğü konularda, kanunun temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemiş olması gerekmektedir.

İtiraza konu kanunda, memurlara hangi şartlarda başarı ve üstün başarı belgesi verileceği belirtilmiş, üstün başarı belgesi almaya hak kazanan memurlara verilebilecek ödül miktarı ile ödüllendirilecek personel sayısının üst sınırı herhangi bir tartışmaya sebep olmayacak şekilde gösterilmiştir. Bunun yanında itiraz konusu kuralda da, idarelerin, memurla-

rın başarı, verimlilik ve gayretlerini ölçmede kullanacakları kriterleri belirlerken, yürütmekte oldukları hizmetlerin özelliklerini göz önünde bulunduracakları ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşünü alacakları belirtilmek suretiyle temel esaslar da belirlenmiştir. Dolayısıyla, görevli oldukları kurumlarda, olağanüstü gayret ve çalışmaları ile emsallerine göre başarı gösteren memurlara ödül verilmesine ilişkin temel kurallar kanunla belirlenmiş olduğundan kuralda bir belirsizlik bulunmamakta olup, kural Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırı değildir.

19. KARAR TARİHİ: 14.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/148, KARAR SAYISI: 2016/189, R.G. TARİH – SAYISI: 6.1.2017-29940

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), MÜLKİYET HAKKI (ANAYASA'NIN 35. MADDESİ), KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME ÇIKARMA YETKİSİ VERME (ANAYASA'NIN 91. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul 2. Fikrî ve Smaî Haklar Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 24.6.1995 tarihli ve 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin 14. maddesinin Anayasa'nın 2., 35. ve 91. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu KHK hükmü ile tescilden itibaren veya sonradan, haklı bir neden olmaksızın kesintisiz beş yıl süre ile kullanılmayan tescilli markanın iptalinin öngörüldüğü, kuralın Anayasa'nın "temel hak ve ödevler" başlıklı ikinci kısmının, "kişinin hakları ve ödevleri" başlıklı ikinci bölümünde yer alan mülkiyet hakkı kapsamında bir düzenleme niteliğinde olduğu ve KHK ile düzenlenemeyeceği belirtilerek, Anayasa'nın 2., 35. ve 91. maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile Anayasa Mahkemesi'ne iptal başvurusunda bulunulmuştur.

Mahkeme esas incelemesi sırasında öncelikle; KHK'lerin -her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde KHK'lerin yetki kanunlarına uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de- Anayasa'ya uygunluk denetiminin içine öncelikle KHK'nin yetki kanununa uygunluğunun denetiminin girdiğinden bahisle KHK'nin öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözümlenmesi gerektiğini belirterek, yetki kanununun dışına çıkılmasının,

KHK'yi Anayasa'ya aykırı duruma getireceğini vurgulamıştır. Bu bağlamda KHK'ler konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar. Konu bakımından, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, sıkı-yönetim ve olağanüstü hâller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin KHK ile düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu itibarla TBMM, Bakanlar Kurulu'na ancak KHK ile düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda KHK çıkarma yetkisi verebilir.

İtiraza konu KHK hükmünün konusu ise bir markanın sahibine sağladığı haklar olan "marka hakkı"dır ve fikri ve sınai mülkiyet hakları kapsamında yer almakta olup, mülkiyet hakkının konusunu (gayrimaddi mallar) oluşturmaktadır. Dolayısıyla itiraz konusu kural, mülkiyet hakkının konusunu oluşturan marka hakkıyla ilgili olduğundan KHK ile düzenlenmesi yasaklanmış olan alandır ve bu konuda Bakanlar Kurulu'na KHK düzenleme yetkisi verilemeyeceğinden, ilgili düzenlemenin Anayasa'nın 91/1. fıkrasına aykırı olduğuna karar verilmiş olup, ayrıca Anayasa'nın 2. ve 35. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

20. KARAR TARİHİ: 14.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/187, KARAR SAYISI: 2016/180, R.G. TARİH-SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Anadolu 29. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle eklenen geçici 12. maddenin, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İdare tarafından yapılan kamulaştırma işlemi ile ilgili olarak açılan Kamulaştırma Bedeline İtiraz davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı kanun madde 40/1 (a), (b) ve (c) bentleri ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü madde 46/2 (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca; gerekçeli başvuru kararının aslı, başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği ve dosyanın ilgili bölümleri olmaksızın yapılan başvuruyu yöntemine uygun olmadığı gerekçesiyle (6216 sayılı kanun madde 40/4) esas incelemeye geçilmeksizin reddetmiştir.

21. KARAR TARİHİ: 14.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/188, KARAR SAYISI: 2016/181, R.G. TARİH-SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Anadolu 29. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle eklenen geçici 12. maddenin, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İdare tarafından yapılan kamulaştırma işlemi ile ilgili olarak açılan Kamulaştırma Bedeline İtiraz davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı kanun madde 40/1 (a), (b) ve (c) bentleri ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü madde 46/2 (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca; gerekçeli başvuru kararının aslı, başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği ve dosyanın ilgili bölümleri olmaksızın yapılan başvuruyu yöntemine uygun olmadığı gerekçesiyle (6216 sayılı kanun madde 40/4) esas incelemeye geçilmeksizin reddetmiştir.

22. KARAR TARİHİ: 14.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/194, KARAR SAYISI: 2016/185, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gaziantep 2. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.03.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na 04.06.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanunun 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddenin Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali talep edilmiştir.

Somut olayda, elektrik faturası kapsamında kendisinden tahsil edilen kayıp-kaçak, dağıtım, sayaç okuma, iletim, TRT payı, perakende satış hizmet bedelleri ve bu bedellere yansıtılan KDV tutarının tazmini talep edilmiş olup ilgili kuralın Anayasaya aykırı olduğu iddia edilmiştir.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda

bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

23. KARAR TARİHİ: 22.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/197, KARAR SAYISI: 2016/190, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 24.2.1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun, 1.7.2016 tarihli ve 6723 sayılı Kanun'un 25. maddesiyle yeniden düzenlenen 28. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...çok iyi, iyi, orta ve zayıf şeklinde...” ibaresinin, Anayasa'nın 9., 11., 138. ve 140. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Olayda, Yargıtay ve Danıştay daireleri ile genel kurullarınca ve bölge adliye mahkemeleri veya bölge idare mahkemeleri dairelerince yapılan kanun yolu incelemeleri neticesinde doldurulan kanun yolu değerlendirme formu ele alınmıştır. İtiraz yoluna başvuran mahkemede bakılmakta olan dava, sosyal güvenlik hukukuyla ilgili tespit davası hakkında verilen kararın hukuka uygunluğunun değerlendirildiği istinaf kanun yolundaki bir davadır. Bu kapsamda, yeniden düzenlenen 2802 sayılı Kanun'un, 28. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kanun yolunda görevli hakim ve savcıların çeşitli hususlar göz önünde bulundurularak “çok iyi, iyi, orta ve zayıf şeklinde” değerlendirilmesinin bağımsız ve tarafsız bir yargı sisteminin yaşama geçirilmesi konusunda temel unsur olan hakimlerin hukuk kuralları ve vicdani kanaat ışığında karar verme yetki ve görevlerine olumsuz etkide bulunacağı; uluslararası yargı etiği kurallarıyla yasaklanan not verme işlemine yönelik uygulamanın; yargı

etiği kuralları yanında Anayasa'nın 9, 11, 138, 140. maddeleri ile AİHS'nin 6. maddesine aykırı olduğu öne sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. Maddeleri uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için iptali istenen kuralın o davada uygulanacak olması gerektiğini vurgulamıştır. Bu nedenle uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerindeki sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte olmalıdır. Mevcut olayda itiraz yoluna başvuran mahkemede ki uyuşmazlığın, sosyal güvenlik hukukuyla ilgili olmasından hareketle; Anayasa Mahkemesi itiraz konusu ibarenin bakılmakta olan davada uyuşmazlığı olumlu ya da olumsuz yönde sona erdirecek bir kural olmadığı kanaatine varmıştır. Bu nedenle itiraz konusu ibarenin davada uygulanacak kural olmadığına karar vermiştir.

Bu gerekçeler ile Anayasa Mahkemesi itiraz talebinin, başvuruyu yapan mahkemenin (İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi) yetkisiz olduğu gerekçesiyle ve esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

24. KARAR TARİHİ: 22.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/199, KARAR SAYISI: 2016/191, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 13. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 1.6.1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'nun, 10.7.2008 tarihli ve 5786 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen 22. maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinin, Anayasa'nın 2. ve 135. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Somut olayda; davacı tarafından, 2016 yılında yapılacak seçimlerde yönetim kurulu üyeliğine aday olamayacağı hakkında TÜRMOB tarafından verilen kararın iptali talebiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın, Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi, iptale konu fıkranın daha önce 15.12.2011 tarihli ve 28143 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, Anayasa Mahkemesinin 18.5.2011 tarihli ve E.2008/80, K.2011/81 sayılı kararına konu

olduğu ve inceleme sonucunda Anayasa'ya aykırı olmadığı gerekçesi ile esastan reddedildiğini belirtmiştir. Bunun üzerine Anayasa Mahkemesi söz konusu itirazın, Anayasa'nın 152. maddesinin son fıkrasına göre "AYM'nin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmi Gazete'de yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmününün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamayacağı" gerekçesiyle, esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

25. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/2, KARAR SAYISI: 2016/198, R.G. TARİH – SAYISI: 18.1.2017- 29952)

KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK (ANAYASANIN 10. MADDESİ), ÇALIŞMA VE SÖZLEŞME HÜRRİYETİ (ANAYASA'NIN 48. MADDESİ), ÇALIŞMA HAKKI VE ÖDEVİ (ANAYASA'NIN 49. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 21. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun; 2. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "...alt işverenin taraf olduğu..." ibaresinin, 2. maddesine, 1.7.2006 tarihli ve 5538 sayılı Kanun'un 18. maddesiyle eklenen dokuzuncu fıkranın (b) bendinde yer alan "...toplu iş sözleşmesi..." ibaresinin, 5.1.2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 8. maddesine, 10.9.2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanun'un 13. maddesiyle eklenen üçüncü fıkranın, Anayasa'nın 10., 48. ve 49. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olan hususlardan ilki, İş Kanunu'nun 2. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "...alt işverenin taraf olduğu..." ifadesidir. Bu çerçevede, kanunun 2. maddesinin yedinci fıkrasının ikinci cümlesine göre asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak hizmet akdinden ve İş Kanunu'ndan kaynaklanan yükümlülüklerinden alt işverenle birlikte sorumlu tutulmuşken itiraz konusu kuralla asıl işverenin sorumluluğunun toplu iş sözleşmesi yönünden sınırlandırıldığı, bu nedenle alt işverenin işçilerinin asıl işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden yararlanamadığı, neticede alt işverenin işçileri aynı işi yaptıkları hâlde asıl işverenin işçilerine göre daha düşük ücret aldığı, diğer taraftan toplu iş hukuku açısından hiç kimsenin sendikaya üye olmaya zorlanamayacağı, itiraz konusu kuralın alt işverenin işçilerini belli bir sendikaya üye olmaya da zorladığı iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi ise yaptığı incelemede, farklı hukuki durumlarda bulunan kişiler hakkında farklı düzenlemeler yapılmasının eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmayacağına karar vererek, bahsi geçen ifadeyi Anayasa'ya aykırı bulmamıştır.

İtiraza konu olan hususlardan ikinci ise, İş Kanunu'nun 2. maddesine 5538 sayılı kanunun 18. maddesiyle eklenen dokuzuncu fıkranın (b) bendinde yer alan "...*toplu iş sözleşmesi*..." ifadesidir. Buna göre, itiraz konusu kuralın bulunduğu maddede sayılan hakların, kamuya veya kamu ortaklıklarının kadro ve pozisyonlarında çalışanlara idarece tek taraflı veya personelin siciline bağlı olarak verilen haklar olduğu ve bunların içine işçi-işveren sendikaları arasında imzalanan iki taraflı ve tarafları bağlayan toplu iş sözleşmesinin de dahil edilmesinin sözleşme hukukunun temel ilkelerine aykırı olduğu iddia edilmiştir. Ek olarak, taraf işçi sendikasının üyelerinin toplu iş sözleşmesinden yararlanmalarının mümkün olduğu, ancak itiraz konusu kuralın madde metnine alınması nedeniyle kamuda çalışan alt işveren işçilerinin salt alt işveren işçisi olmaları nedeniyle asıl işverenin işçilerine uygulanan toplu iş sözleşmesinden yararlanmadığı ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi bu norm açısından da Anayasa'ya aykırı bir husus olmadığına hükmetmiştir. Mahkeme eşitlik ilkesine dair yaptığı yukarıdaki yorumu hatırlatarak, alt işverenin işçileri ile asıl işverenin işçilerinin hukuksal durumlarının ayrı olduğunu ve farklı hukuki durumlarda bulunan kişiler hakkında farklı düzenlemeler yapılmasının eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmayacağına karar vermiştir.

26. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/130, KARAR SAYISI: 2016/197, R.G. TARİH – SAYISI: 10.2.2017- 29975)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK (ANAYASA'NIN 10. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Beykoz 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun, 8.10.2013 tarihli ve 6498 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle değiştirilen 65. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "...*ile izinsiz inşaat ve fiziki müdahale*..." ibaresinin, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Başvuru kararına konu olan kararda, sit alanları ve korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile koruma alanlarında, koruma bölge kurullarından izin almaksızın inşâ ve fiziki müdahalede bulunanların iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırıldığı ama bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulan idarelerden izin almaksızın inşâ ve fiziki müdahalede bulunanların itiraz konusu kural uyarınca altı aydan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırıldığı ve bu durumun eşitlik ve hakkaniyet ilkelerini zedelediği iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi yaptığı incelemede, bahsi geçen iki duruma ilişkin farklı müeyyidelerin uygulanmasını eşitlik ve hukuk devleti ilkesinin gereği olan hukuki güvenlik ilkesine aykırı bulmamıştır. Anayasa Mahkemesine göre, sit alanı olarak ilan edilen bir bölgede koruma amaçlı imar planı yapılmasıyla birlikte bu alanın hukuki durumu değişmekte ve yerel yönetimler etkin bir rol üstlenmektedir. Bu sebeple bu yeni durum karşısında, koruma amaçlı imar planı onaylanan bölgelerde, sit alanlarına nazaran farklı kuralların öngörülmesi mümkündür. Bu kapsamda kanun koyucu, anılan bölgede yer alan taşınmazların niteliğine göre gerek inşâ ve fiziki müdahalelere izin vermeye yetkili mercilerin; gerekse de izinsiz inşâ ve fiziki müdahalelere uygulanacak cezai yaptırımların belirlenmesi konusunda farklı düzenlemeler yapabilir. Dolayısıyla farklı durumlar için farklı cezaların öngörülmesi kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır ve itiraza konu olan normda hukuk devleti ve eşitlik ilkelerine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

27. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/149, KARAR SAYISI: 2016/200, R.G. TARİH – SAYISI: 18.1.2017- 29952)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA’NIN 2. MADDESİ), TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI (ANAYASA’NIN 13. MADDESİ), MÜLKİYET HAKKI (ANAYASA’NIN 35. MADDESİ), TARİH, KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI (ANAYASA’NIN 63. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Marmaris 1. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 1.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’nun 11. maddesinin birinci fıkrasının, 22.5.2007 tarihli ve 5663 sayılı Kanun’un 1. maddesiyle değiştirilen

ikinci cümlesinin, Anayasa'nın 2., 5., 10., 35. ve 44. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Talebe göre, itiraz konusu kuralda 2004 yılında yapılan değişiklikten önce birinci derece arkeolojik sit alanı içinde kalan taşınmazların zilyetlikle kazanılması için bir engel bulunmadığından zilyetleri adına tapuya kayıt ve tescilinin mümkün olduğu, ancak bu tarihten sonra birinci derece arkeolojik sit alanı içinde kalan taşınmazların, mülkiyet hakkının zilyetlikle kazanılabilmesi için diğer şartlar gerçekleşmiş olsa bile, hazine adına tapuya kayıt ve tescil edildiği, bu nedenle söz konusu taşınmazlarda kadastro çalışmasının 2004 yılından sonra yapılmasıyla iki farklı uygulamanın ortaya çıktığı ve bu taşınmazlara malik sıfatıyla zilyet olanların mülkiyet haklarının ellerinden alındığı belirtilerek kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, itiraz konusu kural kapsamında kalan birinci derece arkeolojik sit alanlarının kültürel ve tarihi önemini UNESCO verileri çerçevesinde vurgulayarak, bunların devlet malı sayılarak koruma altına alınmasının meşru bir amaca dayandığını ifade etmiştir. Ancak yine de bireylerin mülkiyet hakkına yapılan müdahale ile bu müdahaleyle güdülen meşru amaç arasında bir orantı bulunması gereklidir.

Anayasa Mahkemesi bu çerçevede, Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca mülkiyet hakkının kamu yararı amacıyla, kanunla ve demokratik bir toplumda gerekli olduğu ölçüde sınırlanabileceğini ve getirilen bu sınırlamaların, hakkın özüne dokunamayacağını, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağını hatırlatmış ve incelemesini esas olarak ölçülülük ilkesi ekseninde gerçekleştirmiştir.

Anayasa Mahkemesi, birinci derece arkeolojik sit alanlarının zilyetlik yoluyla iktisap edilemeyeceğine ilişkin bu kısıtlama, Anayasa'nın 63. maddesiyle devlete bir ödev olarak yüklenen kültür ve tabiat varlıklarını korumayı hedeflediğini, müdahalenin meşru bir amaca dayandığı ve kamusal yarar amacıyla yapıldığını ifade etmiştir. Buna göre zilyetlerin, mülkiyet hakkını kazanacakları yönündeki meşru beklentilerine yapılan müdahale ile kamusal yararı gerçekleştirmeye ilişkin amaç orantılıdır; aralarında bütün insanlığın ortak mirası kabul edilen evrensel değerlere sahip bulunan kültür varlıklarının, korunması amacıyla birinci derece arkeolojik sit alanlarının zilyetlikle kazanılamamasının, belirtilen amacı gerçekleştirmek için elverişli ve gerekli olduğu ise şüphesizdir. Bu bilgiler ışığında Mahkeme, kuralın Anayasa'nın 13. maddesi kapsamında demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil etmediği sonucuna ulaşmıştır.

28. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (Esas Sayısı: 2016/200, Karar Sayısı: 2016/192, R.G. Tarih-Sayısı: Tebliğ edildi)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ, (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Küçükçekmece 13. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Şüpheli hakkında mühür bozma suçundan açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur. Hapis cezası ile adli para cezasının seçenek olarak öngörüldüğü hallerde, hapis cezasına hükmedilmişse; bu cezanın adli para cezasına çevrilemeyeceğine ilişkin 5237 sayılı TCK'nın madde 50/2 hükmünün, Anayasa Mahkemesi tarafından işin esasına girilerek reddedildiği ve Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı hükmün anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvurulmayacağı gerekçesiyle itiraz başvurusu esasa girilmeksizin reddedilmiştir. 5237 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına yönelik itiraz başvurusu, Anayasa Mahkemesinin 19.2.2009 tarihli ve E. 2006/107, K. 2009/28 sayılı kararıyla esastan reddedilmiş ve bu karar 2.6.2009 tarihli ve 27246 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanmıştır.

29. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/201, KARAR SAYISI: 2016/194, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 2. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 11. maddesinin birinci fıkrasının, 14.4.2016 tarihli ve 6704 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle değiştirilen (b) bendinde yer alan "...uzman..." ibaresinin, Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 49. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olayda yerel mahkemede görülmekte olan dava niteliği itibarıyla bir iptal ve tam yargı davasıdır. Talep edilen tazminat miktarı düşünüldüğünde davanın, bir başkan ve iki üyeden oluşan kurul tarafından çözümlenmesi gerekirken, itiraz konusu kuralın iptali talebiyle Anayasa Mahkemesi'ne tek hâkimle yürütülen yargılamada başvurul-

muştur. Oysa ki Anayasa'nın 152/1 "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddî olduğu kanısına varırsa..." hükmü gereğince Mahkeme'ye iptal başvurusunda bulunma yetkisi, davayı nihai olarak karara bağlama yetkisine sahip olan Mahkeme kuruluna aittir. Ancak olayda uyuşmazlığı nihai karara bağlama yetkisi Mahkeme kuruluna ait olmasına rağmen, itiraz başvurusu davayı nihai karara bağlama yetkisi bulunmayan dolayısıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yetkisi bulunmayan tek hâkim tarafından kullanılmıştır. Mahkeme incelemesinde, mahkemenin yetkisiz olması nedeniyle, iptal başvurusunu başvurusunun reddine karar vermiştir.

30. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/202, KARAR SAYISI: 2016/193, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 2. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 11. maddesinin birinci fıkrasının, 12.7.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 73. maddesiyle değiştirilen (ç) bendinin Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 49. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olayda; Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda 15.1.2012 tarihinden sonra mühendis olarak göreve başlayan davacının, bu tarihten önce işe başlayan aynı unvan ve görevdeki kişilerle mali haklarının eşitlenmesi için yaptığı başvurunun reddedilmesi üzerine bu işlemin iptali talebiyle dava açılmıştır. Açılan davada itiraz konusu kurulun Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi, ilk inceme aşamasında, itiraz yoluna başvuran mahkemenin o davaya bakmakla görevli ve yetkili olması gerektiğini belirtmiştir. Somut olayda başvuru tek hâkim tarafından yapılmıştır. 2016 yılı için tek hakimle çözümlenecek davalara ilişkin parasal sınırın 31.674,00 TL olarak belirlenmiş olmasına karşın bakılmakta olan davada iptali talep edilen idari işlemin konusunun belirli bir parasal meblağı içermediğini belirten Mahkeme, bu nedenle davanın tek hakimle değil Mahkeme kurulu tarafından görülmesi gerektiği tespitini yapmıştır. Bu

doğrultuda başvurunun yetkisizlik nedeniyle reddine oybirliğiyle karar verilmiştir.

**31. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/203, KARAR SAYISI: 2016/195, R.G. TARİH-SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASA'YA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)**

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gaziantep 2. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na, 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddenin, Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Davacı tarafından elektrik faturası kapsamında kendisinden tahsil edilen kayıp-kaçak, dağıtım, sayaç okuma, iletim ve perakende satış hizmet bedellerinin tazmini talebiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi 6216 sayılı kanun madde 41/2 "*Başvuruya Engel Durumlar*" başlıklı kanun hükmünü vurgulamıştır. İlgili hükme göre, "*İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır.*" denilmiştir. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan itiraz başvurusunun (E.2016/193), bakılmakta olan dava dosyası için de bekletici mesele sayılması gerekirken tekrar başvuruda bulunulduğu saptanmıştır. 6216 sayılı kanun madde 40/4 uyarınca yöntemine uygun olmayan başvuru esas incelemeye geçilmeksizin reddedilmiştir.

**32. KARAR TARİHİ: 28.12.2016 (ESAS SAYISI: 2016/204, KARAR SAYISI: 2016/196, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASA'YA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)**

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gaziantep 2. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na, 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanun'un 26. mad-

desiyle eklenen geçici 20. maddenin, Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Davaya konu olayda, davacı davalı Kurum'dan kendisinden tahsil edilen kayıp kaçak bedellerinin iadesini talep etmiştir. Kayıp kaçak bedellerinin nihai tüketiciye yansıtılmayacağına ilişkin istikrarlı Yargıtay uygulamaları olmasından hareketle davacının bu davaya ilişkin oluşan meşru beklentisinin iptali istenen Kanun hükmü nedeniyle kaybolacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle, yargılamayı yapan mahkemece Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerinin ihlal edildiği gerekçesiyle itiraz başvurusunda bulunulmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun usulüne uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

Bu bilgiler ışığında Anayasa mahkemesi anılan hükmü Anayasa'ya aykırı bulmamıştır.

33. KARAR TARİHİ: 18.1.2017 (ESAS SAYISI: 2016/136, KARAR SAYISI: 2017/9, R.G. TARİH – SAYISI: 14.2.2017- 29979)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK (ANAYASA'NIN 10. MADDESİ), SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR (ANAYASA'NIN 38. MADDESİ), DURUŞMALARIN AÇIK VE KARARLARIN GEREKCELİ OLMASI (ANAYASA'NIN 141. MADDESİ), ASKERİ YARGI (ANAYASA'NIN 145. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Jandarma Genel Komutanlığı 23. Jandarma Sınır Tümen Komutanlığı Askeri Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 25.10.1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu'nun, 9.10.1996 tarihli ve 4191 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle değiştirilen 17. maddesinin

ikinci cümlesinin, Anayasa'nın 2., 10., 37., 141. ve 145. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olan olayda tartışılan husus askeri mahkemelerin görev alanı ile ilgilidir. 353 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci cümlesine göre askerî mahkemede yargılanmayı gerektirir ilginin kesilmesi hâlinde prensip olarak, daha önce işlenen suçlara ait davalar hakkında askerî mahkemelerin görevi devam edecektir. Daha başka bir ifade ile suçu işlediği sırada asker olan kişinin bu sıfatının kalkması, önceden işlediği ve askerî yargıya tâbi bir suçtan dolayı askerî mahkemede dava açılmasına veya davanın görülmesine engel olmamaktadır. Fakat bu kuralın istisnasını itiraza konu olan norm oluşturmaktadır. Buna göre yargılama konusu suçun askerî bir suç olmaması, askerî bir suçla bağlı bulunmaması hâlinde askerî mahkemenin görevi sona erecektir.

Anayasa Mahkemesi bahsi geçen kuralın askeri mahkemelerin görev alanını daralttığına altını çizmiştir. Buna göre normun iptal edilmesi halinde askeri mahkemelerin görev alanı Anayasa'nın 145. maddesine aykırı bir şekilde genişleyecektir. Mahkeme bu nedenle itiraz konusu normun Anayasa'nın 2. ve 145. maddelerine aykırı olmadığı kanaatine ulaşmıştır.

Bu normun eylem tarihinde statü ve işledikleri suç aynı olan iki asker kişi arasında eşitsizlik yarattığı iddiası karşısında Mahkeme, asker kişiler ile yargılama devam ederken asker kişi statüsü sona erenlerin aynı hukuksal konumda olmadıklarını vurgulamıştır. Bu nedenle kanun koyucunun, yargılama sürecinde farklı statüye geçen kişiler bakımından farklı yargı yerleri öngörmesinde eşitlik ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.

Mahkeme incelemesinin devamında, adil yargılanma hakkının temel unsurlarından olan kanunî hâkim güvencesinin önemini vurgulamış ve itiraz konusu kuralın keyfi bir şekilde yargı kolu belirlenmesine yol açmadığını ifade etmiştir. Son olarak Anayasa Mahkemesi, itiraz konusu kural gereğince görevsizlik kararı verilerek dosyanın adliye mahkemesine gönderilmesi üzerine görevli mahkemede tüm işlemlerin yenilendiği ve yargılamanın gereksiz yere uzayacağı iddialarına da eleştirel yaklaşmıştır. Bahsi geçen normun askerlikle ilişkisi kesilen kişilerin askeri mahkemelerde yargılanmamasını sağlayarak kamu düzenini ilgilendirdiğini ve bu hususun kanun koyucunun takdir yetkisi içinde kaldığına hükmetmiştir.

34. KARAR TARİHİ: 18.1.2017 (ESAS SAYISI: 2017/2, KARAR SAYISI: 2017/2, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)**ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)****İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gaziantep 2. Asliye Ticaret Mahkemesi**

İTİRAZIN KONUSU: 14.03.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na 04.06.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanunun 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddenin Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali talep edilmiştir.

Somut olayda, elektrik faturası kapsamında kendisinden tahsil edilen kayıp-kaçak, dağıtım, sayaç okuma, iletim, TRT payı, perakende satış hizmet bedelleri ve bu bedellere yansıtılan KDV tutarının tazmini talep edilmiş olup ilgili kuralın Anayasaya aykırı olduğu iddia edilmiştir.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

35. KARAR TARİHİ: 18.1.2017 (ESAS SAYISI: 2017/3, KARAR SAYISI: 2017/3, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)**ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)****İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Sinop 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla)**

İTİRAZIN KONUSU: 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; 21. maddesiyle 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası

Kanunu'nun 17. maddesinin; Değiştirilen (1), (3) ve (4) numaralı fıkralarının, (6) numaralı fıkrasının değiştirilen (a), (ç), (d) ve (f) bentlerinin, Eklenen (10) numaralı fıkrasının, 26. maddesiyle 6446 sayılı Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin, Anayasa'nın 2., 10., 36., 38., 73., 125. ve 138. maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile iptal istemidir.

Fakat başvuran iptalini istediği hangi hükmün Anayasa'nın hangi maddelerine aykırılık teşkil ettiğini belirten gerekçeli karar olmaksızın başvuruda bulunmuştur. İlk inceleme sonucunda, Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

36. KARAR TARİHİ: 18.1.2017 (ESAS SAYISI: 2017/4, KARAR SAYISI: 2017/6, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Anadolu 17. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle eklenen geçici 12. maddesinin, Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesi ile iptali istenmiştir. İptali istenen kanun 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununu hükümlerine göre yapılan uygulamalardan kaynaklanan idare alacaklarında tapuda tescil tarihindeki niteliklerin esas alınmasını ve bunun üzerinden yurt içi ÜFE oranları ile güncellemeler esas alınarak hak sahibine ödeme yapılmasını öngörmektedir. İlgili madde Kanunun geçici 6. maddesinin üçüncü, yedinci, sekizinci ve on birinci fıkra hükümleri, bu madde kapsamındaki davalar ve icra takipleri için de uygulanacaktır.

Fakat başvuran iptalini istediği hükmün Anayasa'nın hangi maddelerine aykırılık teşkil ettiğini belirten gerekçeli karar olmaksızın başvuruda bulunmuştur. İlk inceleme sonucunda, Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

37. KARAR TARİHİ: 18.1.2017 (ESAS SAYISI: 2017/5, KARAR SAYISI: 2017/7, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Anadolu 17. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU:4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle eklenen geçici 12. maddenin, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istenmiştir. İptali istenen kanun 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununu hükümlerine göre yapılan uygulamalardan kaynaklanan idare alacaklarında tapuda tescil tarihindeki niteliklerin esas alınmasını ve bunun üzerinden yurt içi ÜFE oranları ile güncellemeler esas alınarak hak sahibine ödeme yapılmasını öngörmektedir. İlgili madde Kanunun geçici 6. maddesinin üçüncü, yedinci, sekizinci ve on birinci fıkra hükümleri, bu madde kapsamındaki davalar ve icra takipleri için de uygulanacaktır.

Mahkeme ilk inceleme sonucunda 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuru esasa girmeksizin reddetmiştir.

38. KARAR TARİHİ: 18.1.2017 (ESAS SAYISI: 2017/6, KARAR SAYISI: 2017/4, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gaziantep 2. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.03.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na 04.06.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanunun 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddenin Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali talep edilmiştir.

Somut olayda, elektrik faturası kapsamında kendisinden tahsil edilen kayıp-kaçak, dağıtım, sayaç okuma, iletim, TRT payı, perakende satış hizmet bedelleri ve bu bedellere yansıtılan KDV tutarının tazmini talep edilmiş olup ilgili kuralın Anayasaya aykırı olduğu iddia edilmiştir.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

39. KARAR TARİHİ: 18.1.2017 (ESAS SAYISI: 2017/7, KARAR SAYISI: 2017/5, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gaziantep 2. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na, 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle eklenen geçici 20. Maddesi'nin Anayasa'nın 2.ve 36.maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile iptali istenmiştir. İptali istenen kanun hükmü dağıtım, sayaç okuma, satış, iletim ve kayıp-kaçak bedellerine dair dava ve icra takiplerinde aynı kanunun 17.maddesi hükümlerinin uygulanmasını öngörmektedir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin başka dava dosyasında halihazırda ilgili hüküm için itirazda bulunmuş olmasına rağmen bu hususu bekletici mesele yapmaksızın tekrar itirazda bulunması nedeniyle Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

40. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (ESAS SAYISI: 2016/143, KARAR SAYISI: 2017/23, R.G. TARİH – SAYISI: 12.4.2017-30036)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASANIN 2. MADDESİ), HAK ARAMA HÜRRİYETİ (ANAYASA'NIN 36. MADDESİ), TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN KORUNMASI (ANAYASANIN 40. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay 13. Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun, 20.11.2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle değiştirilen 55. maddesinin; dördüncü fıkrasında yer alan “*Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması durumunda başvuru sahibi tarafından karar verme süresinin bitimini...*” ibaresinin, beşinci fıkrasında yer alan “*...süresi içerisinde bir karar alınmaması halinde ise bu sürenin bitimini...*” ibaresinin, Anayasa'nın 36., 40. ve 74. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olan olayda ilk derece mahkemesindeki davacı, bir ihale sürecine ilişkin idareye yaptığı şikâyet başvurusu sonucunda dava prosedürüne ilişkin mevzuatın dağınıklığı sebebi ile mahkemeye erişim hakkı, hak arama hürriyeti, dilekçe hakkı ile savunma hakkının ihlal edildiği belirtmiş ve ilgili kuralların Anayasa'ya aykırı olduğunu iddia etmiştir.

Anayasa Mahkemesi yaptığı incelemede hukuki güvenlik ile belirlilik ilkelerinin hukuk devletinin önkoşulları olduğunu vurgulayarak, Anayasa'nın “*hak arama hürriyeti*” başlıklı 36. maddesi ile “*temel hak ve özgürlüklerin korunması*” başlıklı 40. maddesini bu ilkeler çerçevesinde yorumlamıştır.

Mahkemeye göre ihale işlemlerinin her zaman iptal tehdidi altında olmasını engellemek ve bu fonksiyonun devamlılığını sağlamak için inceleme sürecinin kısa sürede sonuçlandırılması amaçlanmıştır. Buna göre ihaleyi gerçekleştiren idareye yapılan başvuru üzerine bu idare tarafından karar verme süresi on gündür ve İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin 15. maddesinin ikinci fıkrasında da idarenin on günlük karar alma süresi beklenilmeden Kamu İhale Kurumuna yapılan başvuruların ihaleyi yapan idareye gönderilecektir. Mahkemeye göre on günlük inceleme süresinde zımnî ret halinde, ihaleyle ilgili işlemler için kanun yolu olarak şikâyet yoluna ve merci olarak Kamu İhale Kurumu-

na, idarenin karar vermesi için belirtilen sürenin bitiminden itibaren on günlük süre içinde, başvurulabileceğini açık bir şekilde düzenlemiştir. Daha açık bir ifade ile ihale sürecindeki tüm işlem veya eylemler için ve her türlü gerekçeyle Kuruma başvurulabilmesinin önünde bir engel bulunmamakta ve yargı yolu kapatılmamaktadır. Ayrıca bahsi geçen kuralarda bu prosedür açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Dolayısıyla Anayasa'ya aykırı bir durum mevcut değildir.

41. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (ESAS SAYISI: 2017/8, KARAR SAYISI: 2017/10, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASA'YA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gönen Asliye Hukuk Mahkemesi (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun; 17. maddesine, 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanun'un 21. maddesiyle eklenen (10) numaralı fıkranın, 6719 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddesinin, Anayasa'nın 2., 5., 10., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda, davacı tarafından dava konusu uyuşmazlığı ilgilendiren söz konusu kanun değişikliklerinin anayasaya aykırı olduğu öne sürülmüştür. Sonrasında mahkemece yapılan değerlendirme neticesinde kanunların yürürlüğe girdiği tarihten sonraki zamanda meydana gelen olaylara ve ilişkilere uygulanabileceğini, getirilen düzenlemeyle kanunun geriye yürütüldüğü ve birtakım özel şirketlerin yararına düzenlemeler içerdiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 10., 35. ve 36. maddelerinin ihlal edildiği ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun usulüne uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

42. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (ESAS SAYISI: 2017/10, KARAR SAYISI: 2017/12, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASA'YA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gaziantep 2. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na, 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle eklenen geçici 20. maddenin, Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Davaya konu olayda, davacı davalı Kurum'dan kendisinden tahsil edilen kayıp kaçak bedellerinin iadesini talep etmiştir. Davacı, kayıp kaçak bedellerinin nihai tüketiciye yansıtılamayacağına ilişkin istikrarlı Yargıtay uygulamaları olmasından hareketle bu davaya ilişkin oluşan meşru beklentisinin iptali istenen Kanun hükmü nedeniyle kaybolacağını iddia etmiştir. Bu iddia, yargılamayı yapan mahkemece de ciddi bulunarak Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerinin ihlal edildiği gerekçesiyle itiraz başvurusunda bulunulmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun usulüne uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

43. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (ESAS SAYISI: 2017/12, KARAR SAYISI: 2017/14, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ.)
ANAYASA'YA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bolu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; 15. maddesiyle 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası

Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (şş) bendinin, 21. maddesiyle 6446 sayılı Kanun'un 17. maddesinin, değiştirilen (3) numaralı fıkrasının, eklenen (10) numaralı fıkrasının, 26. maddesiyle 6446 sayılı Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin, Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan bir itiraz başvuru bulunmasının, bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekirken, davaya uygulanacak kuralın iptali için tekrar başvuruda bulunulması söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Başvuruya engel durumlar*" başlıklı 41/2. fıkrasında, "*İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır.*" Hükmü gereğince aynı Mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ayrıca aynı Kanun'un "*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem ve 40/IV. fıkrası ile de yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükmü gereğince Mahkeme, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

44. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (ESAS SAYISI: 2017/25, KARAR SAYISI: 2017/20, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASA'YA AYKIRLIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 2. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 2.3.2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un, 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanun'un 569. maddesiyle değiştirilen 16. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinin, 5307 sayılı Kanun'un 7. maddesinin ikinci fıkrasının (4) numaralı alt bendi yönünden Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Olayda; itiraza konu Kanun'un 7. maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendinde, bayilerin lisanslarının devamı süresince, tüplere gaz dolumu yapmaları yasaklanmış ve itiraz konusu kuralla da yasaklanan bu eylemi gerçekleştiren sorumluların iki yüz elli bin (2016 yılı değerlemesi sonucunda dört yüz on dokuz bin iki yüz beş) Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. İtiraza ilişkin olarak regülatif idari para cezalarının çoğunlukla nispi veyahut alt ve üst sınır gösterilmek suretiyle düzenlendiği ancak itiraz konusu kuralda tüplere gaz dolumu yapan oto gaz bayileri hakkında öngörülen idari para cezasının maktu olarak düzenlendiği ve işletmelerin ekonomik büyüklüğü ve sınıfına ilişkin herhangi bir kademelendirme yapılmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle muhatapların ölçülü ve makul olmayan idari para cezası ile cezalandırılmalarının, hukuk devletinin gereği olan adalet ve hakkaniyet ilkeleriyle bağdaşmadığı ve Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 152. maddesinin son fıkrası ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında belirtilen, Anayasa Mahkemesi'nin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasının ardından on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulmayacağına ilişkin hükme dikkat çekmiştir. Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi'nin aynı hükme ilişkin daha önce esasa girerek vermiş olduğu bir karar bulunmaktadır ve bu kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

45. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (ESAS SAYISI: 2017/29, KARAR SAYISI: 2017/16, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Burdur 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, Anayasa'nın 13. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Somut olayda, açık ceza infaz kurumu hükümlüsüyken izne giden ve dönmeyen sanığın, izinden dönmeme suçundan cezalandırılması talebiyle açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

46. KARAR TARİHİ: 9.2.2017 (Esas Sayısı: 2017/30, Karar Sayısı: 2017/17, R.G. Tarih – Sayısı: Tebliğ Edildi.)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Burdur 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, Anayasa'nın 13. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan bir itiraz başvuru bulunmasının, bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekirken, davaya uygulanacak kuralın iptali için tekrar başvuruda bulunulması söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Başvuruya engel durumlar" başlıklı 41/2. fıkrasında, "İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır." Hükmü ge-

reğince aynı Mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ayrıca aynı Kanun'un, *Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi* başlıklı 40. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem ve 40/IV. fıkrası ile de yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükmü gereğince Anayasa Mahkemesi, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

47. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/34, KARAR SAYISI: 2017/24, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Erzincan Sulh Ceza Hâkimliği

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. Maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu iddiası ile iptali istemidir. Anılan hüküm şöyledir: İptali istenen kanun hükmü ilgili kanunun ek 1. Maddesinin 1.fıkrası kapsamında kalan ve yürürlük tarihinden evvel tasarrufu üzerinde kısıtlamalar konan taşınmazlar için yasanın öngördüğü sürenin maddenin yürürlüğe girdikten sonra başlamasını öngörmektedir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin başka dava dosyasında halihazırda ilgili hüküm için itirazda bulunmuş olmasına rağmen bu hususu bekletici mesele yapmaksızın tekrar itirazda bulunması nedeniyle Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

48. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/35, KARAR SAYISI: 2017/26, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN BAŞKA MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Erzincan Sulh Ceza Hakimliği

İTİRAZIN KONUSU: 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 15. maddesinin (3) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Somut olayda, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'na muhalefetten verilen idari para cezasının iptali talebiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, başvuru kararında iptali istenen kuralların Anayasa'nın hangi maddelerine hangi nedenlerle aykırı görüldüğüne dair gerekçe gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu şekilde yapılmayan başvuruların esas incelemesine geçilmeksizin reddedileceğine değinen Mahkeme, bu durumun itiraz yoluna başvuran mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden başvurmasına engel olmadığını belirtmiştir. Bu doğrultuda, somut başvuruda itiraza konu kuralın Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine hangi nedenlerle aykırı görüldüğünün ayrı ayrı gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmediği gerekçesiyle, Mahkeme, başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddine oybirliğiyle karar vermiştir.

49. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/42, KARAR SAYISI: 2017/35, R.G. TARİH-SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ

ANAYASA AYKIRILIĞIN MAHKEMELERCE İLERİ SÜRÜLMESİ (6216 SAYILI KANUN MADDE 40/4), BAŞVURUYA ENGEL DURUMLAR (6216 SAYILI KANUN MADDE 41/2)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İdare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi 6216 sayılı kanun madde 41/2 "Başvuruya Engel Durumlar" başlıklı kanun hükmünü vurgulamıştır. İlgili hükme göre, "İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır." denilmiştir. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygula-

nacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan itiraz başvurusunun (E.2017/41), bakılmakta olan dava dosyası için de bekletici mesele sayılması gerekirken tekrar başvuruda bulunulduğu saptanmıştır. 6216 sayılı kanun madde 40/4 uyarınca yöntemine uygun olmayan başvuru esas incelemeye geçilmeksizin reddedilmiştir.

50. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/43, KARAR SAYISI: 2017/36, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa’nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile iptali istemidir. İptali istenen kanun hükmü ilgili kanunun ek 1. Maddesinin 1.fıkrası kapsamında kalan ve yürürlük tarihinden evvel tasarrufu üzerinde kısıtlamalar konan taşınmazlar için yasanın öngördüğü sürenin maddenin yürürlüğe girdikten sonra başlamasını öngörmektedir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme’nin başka dava dosyasında halihazırda ilgili hüküm için itirazda bulunmuş olmasına rağmen bu hususu bekletici mesele yapmaksızın tekrar itirazda bulunması nedeniyle Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

51. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/46, KARAR SAYISI: 2017/30, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Büyükçekmece 1. İcra Hukuk Mahkemesi (Ceza Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 14.12.2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanunu’nun 5. maddesinin, 15.7.2016 tarihli ve 6728 sayılı Kanun’un 63. maddesiyle değiştirilen (1) numaralı fıkrasının yedinci cümlesinin, Anayasa’nın 36. ve 37. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Somut olayda, karşılıksız çek düzenlediği iddiasıyla açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

52. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/50, KARAR SAYISI: 2017/37, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı olduğu gerekçesi ile iptali talep edilmiştir. İptali istenen kanun hükmü ilgili kanunun ek 1. Maddesinin 1.fıkrası kapsamında kalan ve yürürlük tarihinden evvel tasarrufu üzerinde kısıtlamalar konan taşınmazlar için yasanın öngördüğü sürenin maddenin yürürlüğe girdikten sonra başlamasını öngörmektedir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin başka dava dosyasında halihazırda ilgili hüküm için itirazda bulunmuş olmasına rağmen bu hususu bekletici mesele yapmaksızın tekrar itirazda bulunması nedeniyle Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usul-

leri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

53. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/52, KARAR SAYISI: 2017/32, R.G. TARİH – SAYISI: 15.3.2017-30008)

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME ÇIKARMA YETKİSİ VERME (ANAYASA'NIN 91. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Manisa 2. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye 11.10.2011 tarihli ve 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle eklenen ek 10. maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinin, Anayasa'nın 10., 18., 55. ve 91. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Başvuru kararında özetle, KHK'da yer alan kadrolara vekâleten atananlara vekâlet görevi nedeniyle yapılacak ödemelerin yapılmayacağını öngören itiraz konusu kuralın 666 sayılı KHK ile düzenlendiği, KHK'nın dayanağı olan 6223 sayılı Yetki Kanunu uyarınca doğrudan mali konularda KHK çıkarmanın mümkün olmadığı ve belirli bir kadroya vekâleten atananların da asaleten atananlarla aynı görev ve sorumlulukları üstlendikleri bu çerçevede aynı görev ve sorumlulukları üstlenenler arasında mali haklar bakımından farklılık yaratılmasının Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi yaptığı inceleme sonucunda bahsi geçen KHK'yı Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmiştir. Şöyle ki, 666 sayılı KHK'nın 1. maddesinde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı il müdürü kadrosuna vekâleten atananlara vekâlet görevi nedeniyle kuralın ilgili hükmünde belirtilen ödemelerin yapılmayacağı belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesi bu hükmün mali haklara ilişkin bir düzenleme getirdiği sonucuna ulaşarak Yetki Kanunu'nda mali haklara ilişkin bir ibareye yer verilmemiştir. Diğer yandan, kuralda öngörülen mali haklara ilişkin hüküm, mevcut veya yeni ihdas edilen ya da bir başka bakanlıkla birleştirilen bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesiyle bağlantılı ve bunların zorunlu sonucu olmayıp doğrudan mali haklara ilişkin bir düzenleme niteliğindedir.

Sonuç olarak Yetki Kanunu'na aykırılık teşkil eden bu KHK bu sebeple Anayasa'ya da aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

54. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/53, KARAR SAYISI: 2017/38, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa’nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Mevcut olayda, davacıya ait taşınmaz üzerinde davalı idare tarafından kamulaştırmaz el atma işlemi tesis edilmiştir. Zararın tazminini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğünü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun yöntemine uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

55. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/54, KARAR SAYISI: 2017/39, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 34. maddesiyle eklenen

geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan bir itiraz başvuru bulunmasının, bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekirken, davaya uygulanacak kuralın iptali için tekrar başvuruda bulunulması söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un, başvuruya engel durumlar başlıklı 41/2. fıkrasında, "*İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır.*" Hükmü gereğince aynı Mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ayrıca aynı Kanun'un "*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem ve 40/IV. fıkrası ile de yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükmü gereğince Mahkeme, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

56.KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/55, KARAR SAYISI: 2017/40, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Somut olayda, idare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için

bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

57. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/56, KARAR SAYISI: 2017/41, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRLIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda, davacıya ait taşınmaz üzerinde davalı idare tarafından kamulaştırmamız el atma işlemi tesis edilmiştir. Zararın tazminini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğünü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun usulüne uygun bulunmamıştır.

Bu gerekçeyle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

58. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/57, KARAR SAYISI: 2017/42, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 58. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa’nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda, davacıya ait taşınmaz üzerinde davalı idare tarafından kamulaştırmasız el atma işlemi söz konusudur. Zararın tazmini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğünü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa’nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından, aynı kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekirken, tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun yöntemine uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

59. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/58, KARAR SAYISI: 2017/43, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 58. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje

Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnmelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda, davacıya ait taşınmaz üzerinde davalı idare tarafından kamulaştırmasız el atma işlemi tesis edilmiştir. Zararın tazminini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğünü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun usulüne uygun bulunmamıştır.

Bu doğrultuda Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

60. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/59, KARAR SAYISI: 2017/44, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 58. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Somut olayda, idare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda

bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

61. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/60, KARAR SAYISI: 2017/27, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ.)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 58. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Tokat 1. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun, 17.4.2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'un 68. maddesiyle değiştirilen geçici 8. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olayda, itiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından gerekçeli başvuru kararı yazılmaksızın, sadece ara kararı ile davacı vekilinin Anayasa'ya aykırılık iddiasının hukuki bakımdan tartışılması gerektiğinden bahisle iddia hakkında karar verilmek üzere itiraz başvurusunda bulunulması; itiraz konusu kuralın Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmemesi söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu Ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un, "Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi" başlıklı 40/I/a bendinde düzenlendiği şekliyle, "İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı" Mahkemeye gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır. Aynı maddenin 4. fıkrasında "...açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği..." hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46/1/a bendinde de “*itiraz yoluna başvuran Mahkemenin gerekçeli kararında, Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi...*” gerektiği ve bunun eksik olması halinde İçtüzüğün 49/1/b bendindeki “*...Mahkeme tarafından yapılan ilk incelemede, başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilirse itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği...*” hüküm altına alınmıştır. Söz konusu olayda, yukarıda belirtilen eksikler dolayısıyla Anayasa Mahkemesi, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

62. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/62, KARAR SAYISI: 2017/25, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İzmir 28. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 142. maddesine, 6.12.2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle eklenen (4) numaralı fıkrada yer alan “*... konut dokunulmazlığının ihlâli ...*” ibaresinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu gerekçesi ile iptali istemidir. Nitelikli Hırsızlık başlıklı söz konusu maddede, hırsızlık suçunun işlenmesi amacıyla “*konut dokunulmazlığı*”nın ihlali veya mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde bu suçlarla ilgili şikâyet olmaksızın soruşturma ve kovuşturma yapılmasını öngörmektedir.

İlk inceleme neticesinde mahkeme 6.fıkra'ya ilişkin iptal talebini, 24.3.2010 tarihinde Anayasa Mahkemesi'nce görülmüş bir dava olduğu için Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince reddetmiştir.

63. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/63, KARAR SAYISI: 2017/45, R.G. TARİH-SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 58. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje

Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnmelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığını sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İdare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi 6216 sayılı kanun madde 41/2 "Başvuruya Engel Durumlar" başlıklı kanun hükmünü vurgulamıştır. İlgili hükme göre, "İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır." denilmiştir. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan itiraz başvurusunun (E.2017/41), bakılmakta olan dava dosyası için de bekletici mesele sayılması gerekirken tekrar başvuruda bulunduğu saptanmıştır. 6216 sayılı kanun madde 40/4 uyarınca yöntemine uygun olmayan başvuru esas incelemeye geçilmeksizin reddedilmiştir.

64. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/64, KARAR SAYISI: 2017/46, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 58. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Somut olayda, idare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya

yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

65. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/66, KARAR SAYISI: 2017/48, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 58. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Somut olayda, idare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

66. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/67, KARAR SAYISI: 2017/49, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN BAŞKA MAHKEMELERCE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 34. maddesi

ile eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Somut olayda, idare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

67. KARAR TARİHİ: 13.2017 (ESAS SAYISI: 2017/68, KARAR SAYISI: 2017/50, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 58. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Somut olayda, idare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafın-

dan yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurusunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

68. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/69, KARAR SAYISI: 2017/51, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda, davacıya ait taşınmaz üzerinde davalı idare tarafından kamulaştırmasız el atma işlemi tesis edilmiştir. Zararın tazmini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğünü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun usulüne uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurusunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

69. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/70, KARAR SAYISI: 2017/52, R.G. TARİH-SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnmelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa’nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İdare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa’ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi 6216 sayılı kanun madde 41/2 “Başvuruya Engel Durumlar” başlıklı kanun hükmünü vurgulamıştır. İlgili hükme göre, “İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır.” denilmiştir. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan itiraz başvurusunun (E.2017/41), bakılmakta olan dava dosyası için de bekletici mesele sayılması gerekirken tekrar başvuruda bulunduğu saptanmıştır. 6216 sayılı kanun madde 40/4 uyarınca yöntemine uygun olmayan başvuru esas incelemeye geçilmeksizin reddedilmiştir.

70. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/71, KARAR SAYISI: 2017/53, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnmelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 34. maddesiyle eklenen

geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda, davacıya ait taşınmaz üzerinde davalı idare tarafından kamulaştırmasız el atma işlemi tesis edilmiştir. Zararın tazminini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğünü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun usulüne uygun bulunmamıştır.

Bu doğrultuda Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

71. KARAR TARİHİ: 13.2017 (ESAS SAYISI: 2017/72, KARAR SAYISI: 2017/54, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan bir itiraz başvuru bulunmasının, bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekirken, davaya uygulanacak kuralın iptali için tekrar başvuruda bulunulması söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Başvuruya engel durumlar" başlıklı 41/2. fıkrasında, "İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır." Hükmü gereğince aynı Mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ayrıca aynı Kanun'un "Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi" başlıklı 40. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem ve 40/IV. fıkrası ile de yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükmü gereğince Anayasa Mahkemesi, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

72. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/73, KARAR SAYISI: 2017/55, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin, Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı olduğu gerekçesi ile iptali istenmiştir. İptali istenen kanun hükmü ilgili kanunun ek 1. Maddesinin 1.fıkrası kapsamında kalan ve yürürlük tarihinden evvel tasarrufu üzerinde kısıtlamalar konan taşınmazlar için yasanın öngördüğü sürenin maddenin yürürlüğe girdikten sonra başlamasını öngörmektedir.

Mahkeme ilk inceleme sonucunda 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

73. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/74, KARAR SAYISI: 2017/56, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje

Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnmelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Başvuru konusu olayda, davacıya ait taşınmaza davalı idare tarafından kamulaştırmasız el atıldığından bahisle, zararın tazminini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğü-nü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun usulüne uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

74. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/75, KARAR SAYISI: 2017/57, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Somut olayda, idare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda

bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

75. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/76, KARAR SAYISI: 2017/58, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ.)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan bir itiraz başvuru bulunmasının, bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekirken, davaya uygulanacak kuralın iptali için tekrar başvuruda bulunulması söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Başvuruya engel durumlar*" başlıklı 41/2. fıkrasında, "*İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır.*" Hükmü gereğince aynı Mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ayrıca aynı Kanun'un "*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem ve 40/IV. fıkrası ile de yöntemine uygun olmayan iti-

raz başvurularının, esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükmü gereğince Anayasa Mahkemesi, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

76. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/77, KARAR SAYISI: 2017/59, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Somut olayda, idare tarafından yapılan hukuki el atma işlemi ile ilgili olarak açılan tazminat davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

İlk inceleme aşamasında Anayasa Mahkemesi, ilk olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, itiraz başvurusunda bulunan bir mahkemenin aynı kurala ilişkin birden fazla başvuruda bulunmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, itiraza konu kuralın uygulanacağı başka bir dava kapsamında aynı mahkeme tarafından yapılmış bir itiraz başvurusunun bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekmektedir. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi doğrultusunda, açık bir şekilde dayanaktan yoksun olan veya yöntemine uygun olmayan başvuruların esas incelemesi yapılmaksızın reddedileceğini belirten Mahkeme, itiraza konu kural ile ilgili olarak aynı mahkemeden yapılmış olan başka bir itiraz başvurusunun mevcut olması gerekçesiyle başvurunun esas incelemesine geçilmeksizin reddedilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

77. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/78, KARAR SAYISI: 2017/60, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)
ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA’NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje

Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnmelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığını ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda, davacıya ait taşınmaz üzerinde davalı idare tarafından kamulaştırmasız el atma söz konusudur. Zararın tazminini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğünü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun yöntemine uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

78. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/79, KARAR SAYISI: 2017/61, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 22.maddesinin ve 32.maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinin Anayasa'nın 2., 33., ve 35. maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile iptali istemidir. İlgili kanunun 22.Maddesi dernek genel kurulunun yetkilendirdiği yönetim kurulunun taşınmaz mal satın alabileceği ve satabileceğini; derneklerin edindikleri taşınmazların tapuya tescilinden itibaren bir ay içinde mülki idare amirliğine bildirmek zorunda olduklarını belirtmektedir.. Aynı kanunun 32.maddesi ise kanunun 22, 23 ve 24.maddelerinde belirtilen bildirim yükümlüğünün yerine getirilmediği veya 19.maddede belirtilen beyanname yükümlüğünün yerine getirilme-

diđi durumlarda dernek yöneticilerine ve 24.maddede belirtilen temsilcilere idari para cezası verilmesini öngörmektedir.

Fakat başvuran iptalini istediği hükümlerin, hangilerinin Anayasa'nın hangi maddelerine aykırılık teşkil ettiğini belirten gerekçeli karar olmaksızın itirazda bulunmuştur. İlk inceleme sonucunda, Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir

79. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/80, KARAR SAYISI: 2017/62, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile iptali istemidir. İptali istenen kanun hükmü ilgili kanunun ek 1. Maddesinin 1.fıkrası kapsamında kalan ve yürürlük tarihinden evvel tasarrufu üzerinde kısıtlamalar konan taşınmazlar için yasanın öngördüğü sürenin maddenin yürürlüğe girdikten sonra başlamasını öngörmektedir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin başka dava dosyasında halihazırda ilgili hüküm için itirazda bulunmuş olmasına rağmen bu hususu bekletici mesele yapmaksızın tekrar itirazda bulunması nedeniyle Mahkeme, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

80. KARAR TARİHİ: 1.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/81, KARAR SAYISI: 2017/63, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje

Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından, itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyası kapsamında yapılmış olan bir itiraz başvuru bulunmasının, bakılmakta olan dava dosyası için bekletici mesele sayılması gerekirken, davaya uygulanacak kuralın iptali için tekrar başvuruda bulunulması söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Başvuruya engel durumlar" başlıklı 41/2. fıkrasında, "İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır." Hükmü gereğince aynı Mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ayrıca aynı Kanun'un "Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi" başlıklı 40. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem ve 40/IV. fıkrası ile de yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükmü gereğince Anayasa Mahkemesi, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

81. KARAR TARİHİ: 15.3.2017 (ESAS SAYISI: 2016/164, KARAR SAYISI: 2017/75, R.G. TARİH – SAYISI: 12.4.2017-30036)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASANIN 2. MADDESİ), YASAMA YETKİSİ (ANAYASA'NIN 7. MADDESİ), KAMU HİZMETİ VE GÖREVLERİYLE İLGİLİ HÜKÜMLER-GENEL İLKELER (ANAYASANIN 128. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu

İTİRAZIN KONUSU: 25.8.2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesine, 1.3.2014 tarihli ve 6528 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle eklenen (9) ve (10) numaralı fıkraların, Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

Başvuru kararında itiraz konusu kurallarla, doğrudan Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatına bağlanan kurumları belirleme ve bu kurumlara yapılacak öğretmen atamaları ile yönetici görevlendirmeleri konularında sınırları belirli olmayan, herhangi bir ölçüte dayanmayan çok geniş bir yetkinin Bakanla tanındığı iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'ne göre, kanun koyucunun temel ilkeleri koymadan, çerçeveyi çizmeden yürütmeye yetki vermesi Anayasa'ya aykırıdır. Bununla birlikte anılan hüküm yürütmeye sınırları çizilmemiş bir yetki vermemektedir.

Buna göre itiraza konu olan düzenlemeler, Bakan onayıyla doğrudan Bakanlık merkez teşkilatına bağlanan kurumlara yapılacak öğretmen atamalarının ve yönetici görevlendirmelerinin Bakan tarafından yapılacağını hükme bağlamaktadır. Anılan kuralda hangi kurumlara, hangi makam tarafından atama yapılabileceği ve yönetici görevlendirilebileceği açıkça belirtilmiştir.

İtiraza konu olan diğer ifadeler için ise Mahkeme, doğrudan Bakanlığa bağlanan kurumlara yapılacak atama ve görevlendirmelerde genel koşullardan vazgeçilmesinin kanun koyucunun takdir yetkisinde olduğunu, yürütme organınca hazırlanacak düzenleyici işlemlerle öğretim üyeleri için özel koşullar öngörülmesinin mümkün olduğunu belirtmiştir. Daha açık bir ifade ile itiraza konu olan normlarda yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini zedeleyecek bir belirsizlik bulunmamaktadır.

82. KARAR TARİHİ: 15.3.2017 (ESAS SAYISI: 2016/165, KARAR SAYISI: 2017/76, R.G. TARİH – SAYISI: 13.4.2017-30037)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASANIN 2. MADDESİ), TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANDIRILMASI (ANAYASA'NIN 13. MADDESİ), KİŞİNİN DOKUNULMAZLIĞI, MADDÎ VE MANEVÎ VARLIĞI (ANAYASANIN 17. MADDESİ), DÜŞÜNCEYİ AÇIKLAMA VE YAYMA HÜRRİYETİ (ANAYASANIN 26 MADDESİ), BASIN HÜRRİYETİ (ANAYASA'NIN 28. MADDESİ), DÜZELTME VE CEVAP HAKKI (ANAYASA'NIN 32. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 9.6.2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 14. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda..." ibaresinin, Anayasa'nın 2., 10., 13., 26.,

28., 32., 38. ve 90. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraz konu olan vaka; süreli yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısının bu yayınların hangi sayfasında/bölümünde yayınlanacağı ile ilgilidir. İtiraza gerekçesine göre cevap ve düzeltme metninin ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda yayımlanması zorunluluğu uygulamada sorunlara yol açmaktadır; cevap ve düzeltme metninin ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunda yayımlanmamasının sanıkların iradeleri dışında gerçekleşen nedenlere bağlıdır ayrıca sanıklar yönünden koşullar oluştuğunda kasıtlı olarak suç işledikleri şeklindeki kabulle sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili de cezalandırılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi cevap ve düzeltme hakkı ile ifade özgürlüğü arasındaki ince çizgiye vurgu yapmış ve bu hakkın kişilerin şeref ve itibarının korunması hususundaki önemine dikkat çekmiştir. Bununla birlikte bu hak basın özgürlüğünün özüne de zarar vermemelidir.

Mahkeme incelemesinin devamında, düzeltme ve cevap hakkının, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda yayımlanması suretiyle kullanılmasının bu sayfa ve sütunları takip eden kamuoyuna ulaşmak bakımından en etkili yol olduğunu ve cevap ve düzeltme hakkına işlerlik kazandırdığını ifade etmiştir. Bu çerçevede kural basın özgürlüğü ve kişilik hakkı arasında bir denge sağlamaktadır; basın özgürlüğüne orantısız bir müdahale teşkil etmemekte ve ölçülülük ilkesini zedelememektedir. Bu nedenle, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

83. KARAR TARİHİ: 15.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/83, KARAR SAYISI: 2017/73, R.G. TARİH SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. Maddenin, Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı-

rı olduğu gerekçesi ile iptali istenmiştir. İptali istenen kanun hükmü ilgili kanunun ek 1. Maddesinin 1.fıkrası kapsamında kalan ve yürürlük tarihinden evvel tasarrufu üzerinde kısıtlamalar konan taşınmazlar için yasanın öngördüğü sürenin maddenin yürürlüğe girdikten sonra başlamasını öngörmektedir.

Mahkeme ilk inceleme sonucunda 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, başvuruyu esasa girmeksizin reddetmiştir.

84. KARAR TARİHİ: 15.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/84, KARAR SAYISI: 2017/74, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Adana 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na, 20.8.2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnmelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesiyle eklenen geçici 11. maddenin Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda, davacıya ait taşınmaz üzerinde davalı idare tarafından kamulaştırmasız el atma işlemi tesis edilmiştir. Zararın tazmini ile ilgili dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal hüküm durumunda bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasına eklenen geçici 11. maddenin; davacının uzunca bir süre dava açmasını engelleyerek hak arama özgürlüğünü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 5., 9., 35. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bu başvuruyu itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyaları için de bekletici mesele sayması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir. Ancak itiraz yoluna başvuran mahkeme tarafından tekrar başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu başvuru itiraz başvurusunun yöntemine uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

85. KARAR TARİHİ: 15.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/88, KARAR SAYISI: 2017/65, R.G. TARİH- SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152.MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul 20. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZ KONUSU: 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 24.5.2013 tarihli ve 6487 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle değiştirilen 48. maddesinin altıncı ve on dördüncü fıkralarının iptali istenmiştir. İptal gerekçesi olarak Anayasa'nın 7., 10. ve 13. maddelerine aykırılık gösterilmiştir. İptali istenen hükümlerle birlikte ilgili maddede yer alan hükümler 1.00 promilin üzerinde alkollü olduğu tespit edilen sürücüler hakkında TCK 179. Madde hükümlerinin uygulanmasını öngörmektedir. Söz konusu madde ayrıca uyuşturucu ve uyarıcı madde tespitinde kullanılacak cihazların özellikleri ve diğ er usullerin yönetmelikle düzenleneceğini belirtmektedir.

İlk inceleme neticesinde mahkeme 6.fıkra'ya ilişkin iptal talebini, 24.05.2013 tarihinde Anayasa Mahkemesi'nce görülmüş bir dava olduğu için Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince reddetmiştir.

86. KARAR TARİHİ: 15.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/90, KARAR SAYISI: 2017/72, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ.

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DIĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Gemlik 3. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanun'un 276. maddesiyle değiştirilen 359. maddesinin (b) fıkrasının, Anayasaya aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olayda, itiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından gerekçeli başvuru kararı yazılmaksızın, sadece duruşma tutanağı ile sanık vekilinin Anayasa'ya aykırılık iddiasının hukuki bakımdan tartışıl-

ması gerektiğinden bahisle iddia hakkında karar verilmek üzere itiraz başvurusunda bulunulması; itiraz konusu kuralın Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeyle birlikte açıkça gösterilmemesi söz konusudur.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu Ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un, "Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi" başlıklı 40. maddesi ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46/1/a bendinde, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurulara izlenecek yöntem belirtilmiş ve 6216 sayılı Kanun'un 40/IV. fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 49/1/b bendine göre söz konusu eksiklikleri bulunan başvuruların esas incelemeye geçilmeksizin reddedilmesi gerekmektedir. Yukarıda belirtilen eksikler dolayısıyla Mahkeme, itiraza konu başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiştir.

87. KARAR TARİHİ: 15.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/93, KARAR SAYISI: 2017/69, R.G. TARİH – SAYISI: TEBLİĞ EDİLDİ)

ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DİĞER MAHKEMELERDE İLERİ SÜRÜLMESİ (ANAYASA'NIN 152. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ortaca 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 4.6.2016 tarihli ve 6719 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; 21. maddesiyle 14.3.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 17. maddesinin; değiştirilen (1), (3) ve (4) numaralı fıkralarının,(6) numaralı fıkrasının değiştirilen (a), (ç), (d) ve (f) bentlerinin, eklenen (10) numaralı fıkrasının, 26. maddesiyle 6446 sayılı Kanun'a eklenen geçici 19. ve geçici 20. maddelerin, Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 125. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

Söz konusu olayda; davacı taraf elektrik faturalarında tahsil edilen kayıp-kaçak bedellerinin iadesine karar verilmesini talep etmiştir. Yargılama aşamasında uyuşmazlıkla ilgili olan 6719 sayılı Yasa ile 6446 sayılı Yasanın 17. maddesinde değişiklik yapılmış, yasal değişikliğin Anayasa'ya aykırı olduğu yönünde davacı vekilince itirazda bulunulmuştur. İtiraz başvurusunu yapan mahkemece yapılan değerlendirme sonucunda, bu düzenlemelerin yargı denetimine ilişkin imkanları kapatması sebebiyle

le Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 125. maddesine aykırı olduğu iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40 ve 46. Maddelerinde belirtilen itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yönetime ilişkin birtakım hususları hatırlatmıştır. Bu kapsamda itiraz başvurusu yapan mahkemenin, kanunda sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış ayrıca mahkemenin gerekçeli kararında, Anayasaya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Söz konusu olaydaki başvuru kararında itiraz konusu kuralın her birinin Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 125. maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmediği gibi gerekçeli başvuru kararının aslının da gönderilmediği tespit edilmiştir.

Bu bilgiler ışığında Anayasa Mahkemesi başvurunun esas incelemeye geçilmeksizin reddine karar vermiş ve kararda itiraz yoluna başvuran mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden başvurmasına engel olmadığına ilişkin kanun hükmü de belirtilmiştir.

88. KARAR TARİHİ: 29.3.2017 (ESAS SAYISI: 2016/1, KARAR SAYISI: 2017/81, R.G. TARİH – SAYISI: 20.4.2017-30044)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), VERGİ ÖDEVİ (ANAYASA'NIN 73. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Sayıştay Altıncı Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 21. maddesinin (a) fıkrasının, Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Başvuruya konu olan olayda, itiraza konu olan kanun maddesi nedeniyle, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'ne (İSKİ) tanınan vergi muafiyetin sınırlarının ve kapsamının belirli olmadığı iddia edilmiştir.

Hukuk devleti ve verginin kanuniliği ilkesi çerçevesinde yapılan incelemede Anayasa Mahkemesi itiraz edilen kuralın Anayasaya aykırı bulmamıştır. Anayasa Mahkemesi hukuk devletinin bir ilkesi olan hukuki güvenlik ilkesi ile kanunla getirilecek vergi, resim, harç ve benzeri

mali yükümlülüklerin kapsamının ne olduğunun açık ve net bir şekilde belirtilmesi arasındaki ilişkiye değinmiştir.

Anayasa Mahkemesine göre İSKİ'nin görev ve yetkilerinin sayıldığı mevzuatta, kurumun muaf olduğu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin ne olduğu belirli ve açık bir şekilde sıralanmıştır. Ek olarak İSKİ'nin sahip olduğu bu muafiyetler, vergi bedellerinin tüketiciye yansımaması amacıyla konulduğundan, bu durum vergi yükünün adaletli ve dengeli dağıtılması ilkesi ile de çelişmemektedir.

89. KARAR TARİHİ: 29.3.2017 (ESAS SAYISI: 2016/168, KARAR SAYISI: 2017/82, R.G. TARİH – SAYISI: 18.4.2017-30042)
CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA'NIN 2. MADDESİ), KAMU HİZMETLERİNE GİRME HAKKI-HİZMETE GİRME (ANAYASA'NIN 70. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Mersin 2. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun geçici 6. maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (c) alt bendinin gümrük müşavirleri yönünden, Anayasa'nın 2. ve 70. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

Başvuru kararında Anayasa'nın 70. maddesiyle hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği ifadesine rağmen itiraz konusu kural tarafından öngörülen gümrük müşavirliği sınavlarına üçten fazla girilemeyeceği şeklindeki yasağın Anayasa'nın 2. ve 70. maddelerine aykırılık teşkil ettiği ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi gümrük müşavirliği mesleği için öngörülen kısıtlamaların hizmetin etkin ve verimli bir biçimde yürütülmesi amacıyla getirildiğini belirtmiştir. Yine de getirilen kısıtlamalar ile yürütülen hizmet arasında günün koşullarına ve gerçeklerine uyan ve zorunlu bir neden-sonuç bağının kurulması ve hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesi için adalet ve hakkaniyet ölçüsünün zedelenmemesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesine göre anılan mesleğe kabul için yapılan sınav objektif kriterlerle adayları ölçmektedir ve bu sınavlara en fazla üç kez girebilme şartı bahsi geçen ilkeleri zedelememektedir.

Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi itiraz konusu kuralı, Anayasaya aykırı bulmamıştır.

90. KARAR TARİHİ: 29.3.2017 (ESAS SAYISI: 2017/14, KARAR SAYISI: 2017/83, R.G. TARİH – SAYISI: 18.4.2017-30042)

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ (ANAYASA’NIN 2. MADDESİ), TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI (ANAYASA’NIN 13. MADDESİ)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Antalya 5. İcra Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun, 31.5.2005 tarihli ve 5358 sayılı Kanun’un 10. maddesiyle değiştirilen 339. maddesinin; birinci fıkrasının “*Sonradan kazandığı malları veya kazancında ve gelirinde vaki tezayütleri bu Kanun mucibince bildirmeye mecbur olan borçlu makbul bir mazereti olmaksızın yedi gün içinde icra dairesine ... bildirmezse ve bu mal veya kazancı asıl veya bedel itibariyle mevcut olduğu takdirde, on gün; mal veya kazancını asıl veya bedel itibariyle makbul bir sebep olmaksızın elden çıkarmışsa, bir aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.*” bölümünün, ikinci fıkrasının, Anayasa’nın 2. ve 13. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

İtiraza konu olan kanun hükmü, belirli şartların gerçekleşmesi halinde borçlunun disiplin hapsi ile cezalandırılmasını öngörmektedir. Başvuruya neden olan itiraz gerekçesinde ise itiraz konusu kural sebebiyle disiplin hapsinin yalnızca alacaklının şikâyetten vazgeçmesi ya da borcun tamamen ödenmesi hâlinde düşürüldüğü ve bu durumun Anayasa’nın 2. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesine göre anılan hükmün amacı borçlunun kanun hükümleri karşısında özenli davranmasını sağlamaktır ve dolayısıyla anılan hapis cezasının zorlayıcı bir yönü bulunmaktadır. Bu zorlama ise ölçülülük ilkesine zarar vermemektedir. Başka bir ifade ile hapis cezasının yalnızca borcun tamamının ödenmesi veya alacaklının şikâyetten vazgeçmesi sebebiyle düşmesi sayesinde ceza caydırıcı bir nitelik kazanmaktadır ve bu durum ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil etmemektedir.

Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi kuralı Anayasa’ya aykırı bulmamıştır.